

**Gyermelyi Kippkopp Napköziotthonos
Óvoda
2021.**

Pedagógiai Program

Készítette: Fridrichné Bitter Ildikó

óvodavezető

Köszöntő

„Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud addig tartani, míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém, ki nem csak hallani,
De érteni akar, hogy közel legyen a szívdobogásunk.”

Birtalan Ferenc

Köszöntöm mindazokat, akik e programmal megismerkednek és gyermeküket a Gyermelyi Kippkopp Napköziotthonos Óvoda óvodapedagógusaira, dajkáira és alkalmazottaira bízák. Gyermeknevelési intézményünkben szeretettel fogadjuk a kisgyermekeket és igyekszünk tudásunk legjavát adva, a családi nevelést alapul véve, szeretetteljes légkörben nevelni.

Fridrichné Bitter Ildikó

óvodavezető

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETŐ.....	5
1.1. A program koncepciójának felülvizsgálata, továbbfejlesztése.....	5
1.2. Az óvoda jellemző adatai:.....	7
2. A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA.....	8
3. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, JÖVŐKÉP INTÉZMÉNYÜNKBEN.....	9
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	14
4.1. Az óvoda személyi feltételei.....	14
4.2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei.....	17
4.3. Az óvoda programcéljához rendelt eszközrendszere.....	18
5. AZ ÓVODA ÁTFOGÓ, GLOBÁLIS NEVELÉSI TERVE.....	20
5.1. Az óvoda nevelési céljai.....	20
5.2. Óvodánk kiemelt célja, feladatai.....	23
5.3. A nevelési cél elérésének feltételei.....	32
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, A FEJLESZTÉS TARTALMA 36	
6.1. A fejlesztés feltételei.....	36
6.2. A feladatrendszer elemei.....	36
7. KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE.....	46
7.1. Komplex tevékenységek lényege.....	46
7.2. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex tevékenységek.....	46
7.3. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplextevékenységek.....	51
7.4. Művészeti tevékenységek.....	54
7.5. Az egyén társadalmat tudatosító képességeit fejlesztő ismeretek, tevékenységek.....	59
8. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	62

8.1. Tankötelezettség.....	62
9. A NEVELÉS TERVEZÉSE, IDŐKERETEI.....	65
9.1. A nevelés időkeretei.....	66
10. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI	70
10.1. Óvodánk ünnepei.....	70
10.2. Kirándulások.....	71
11. Az óvoda kapcsolatai.....	71
11.1. Óvoda-család.....	71
11.2. Óvoda-iskola.....	73
11.3. Óvoda-egyéb intézmények.....	73
11.4. Óvoda és tagóvoda.....	76
12. AZ ÓVODAI IRÁNYÍTÁSI-SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE, SÉMÁJA....	77
12.1. Az intézmény felelős vezetője.....	77
12.2. Az Intézményvezető közvetlen munkatársai.....	79
12.3. Az Intézmény vezetősége.....	79
12.3.Szakmai munkaközösség.....	79
13. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE.....	81
13.1. Programellenőrzés és értékelés.....	81
13.2. Az óvodai csoportok ellenőrzési és értékelési rendszere.....	82
13.3. AZ ÓVODÁS GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE.....	82
13.4. Minőségbiztosítás.....	86
14. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAINAK KAPCSOLATA ÉS EGYMÁSRA ÉPÜLÉSE.....	87
15. ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK.....	88
16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	89
17. IRODALOMJEGYZÉK.....	90

1. BEVEZETŐ

1.1. A program koncepciójának felülvizsgálata, továbbfejlesztése

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény, és annak módosítása 1996-ban előírta, hogy az óvodák és az Óvodai Nevelés Országos alapprogramja c. dokumentum alapján 1999 szeptemberétől helyi nevelési program alapján dolgozzanak,

Melyet, vagy maguk írnak, vagy az országos minősített programok közül választhatnak.

A szükséges előkészítő munkák után nevelőtestületünk szakmai döntésének értelmében Gáspár László nevelés felfogására épülő tevékenységközpontú óvodai nevelési programot használtuk fel a helyi program kidolgozására. Feltételezésünk szerint ez a program alkalmas leginkább arra, hogy a helyi elvárásoknak megfelelő tartalommal, a nevelőtestület tudását a leghatékonyabban kiaknázva, legeredményesebben tudjuk a ránk bízott gyerekek személyiségét kibontakoztatni.

A tevékenységközpontú program országosan minősített, előírásai megfelelnek az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram / ONAP/ irányelveinek.

A 2003. évi LXI., a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX.79. Törvény módosítása Előírásának megfelelően 2004-ben szükségessé vált Helyi Óvodai Programunk koncepciójának felülvizsgálata, a bevezetéstől eltelt időszak tapasztalatai, változásai alapján.

A szülők, óvodapedagógusok, társintézmények körében végzett elégedettségmérések és a gazdasági intézkedések alapján, az alábbi területeken módosítások, kiegészítések váltak szükségessé:

- Az óvoda jellemző adatai
- Személyi feltételek
- Szervezeti felépítés
- Férőhelyek száma
- Az óvodai élet tevékenységformái (szabad játék)
- Komplex foglalkozások rendszere
- Az óvoda kapcsolatai (önkormányzat, PR, tagóvoda)
- Ellenőrzés, értékelés (minőségbiztosítás)

A program készítésében részt vettek:

Az óvoda nevelőtestülete

A program felülvizsgálata a nevelőtestület közreműködésével történt, a 32/2012. (X.8.) Emmi rendelet 4. § (4.) bekezdése értelmében 2013. augusztus 31-ig kell az óvodák nevelő közösségeinek szakmai jövőképüket- pedagógiai program- a jelenleg érvényben lévő nevelési program felülvizsgálatával átgondolni, és a hatályos

jogszabályi rendelkezéseknek való meg nem felelés esetén annak módosítását elvégezni.

E helyi pedagógiai programot a 2011. évi CXCV. törvény 26. § (1) értelmében és a Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelete „Az óvodai nevelés országos alapprogramja ” alapján készítette az óvoda nevelőtestülete.

Nevelési programunkat a törvényi előírásoknak megfelelően kiegészítettük, a nevelőtestület közös egyetértésével elfogadtuk.

1.2. Az óvoda jellemző adatai:

Az óvoda hivatalos elnevezése: Gyermelyi Kippkopp Napköziotthonos Óvoda

Az óvoda fenntartója: Gyermely község önkormányzata

Az óvoda címe: 2821. Gyermely, Iskola utca 12.

Az óvoda működési területe: Gyermely Község Közigazgatási területe

Az óvodai csoportok száma: 3

Férőhelyek száma: 85 (max.)

Az intézmény vezetője: Fridrichné Bitter Ildikó

Az intézmény helyettese: Árpádhalmi Ferencné

Küldetésnyilatkozat

Környezettudatos nevelés

Ingergazdag környezet

Próbálkozások (kísérletezések)

Programok

Kiteljesedés

Optimális fejlődést biztosító körülmények

Pozitív elfogadó légkör

Partnerközpontúság

A környező világra nyitott, érdeklődő, azt megismerni vágyó gyermekeket szeretnénk nevelni, szeretetteljes, meleg családi légkörben.

2. A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

Gyermely község a Gerecse hegység nyúlványainál, Esztergomtól 30, Tatabányától 25 Km-re, az M1-es autópálya zsámbéki leágazásától 10 Km-re található.

A csaknem 1300 lakosú község mai központja színvonalas szolgáltatásokat biztosít, néhány utca azonban még őrzi a vidék építészeti hagyományait. Gyarmatpuszta kedvelt pihenőhelye a környékbelieknek. A falu legjelentősebb gazdasági egysége, a Gyermely ZRT országos hírű tésztagyára (az ország száraztészta gyártásának 35 %-a innen kerül ki), melyhez csatlakozik a több mint félmillió tojótyúk tartására alkalmas „tojásgyár”, valamint a közelmúltban felépült malom. Ebből következik, hogy a falu lakosságának nagy része is a közelben talált munkát. Az elmúlt évek munkálatainak köszönhetően megvalósult a község teljes infrastrukturális fejlesztése: kiépült a víz, illetve kábeltévé hálózat, és a község vezetékes földgáz ellátása is. Felújították a község templomait, valamint a gyarmatpusztai műemlék jellegű Mechternich kápolnát. A 70-es évektől kezdődően a fiatalok elhagyták a régi falurészt és a dombon, amely a palota dombbal szemben található –új településrészre költöztek. Itt épült fel az iskola- óvoda és a sportcsarnok is. 2003-ban a község összefogásával, a Gyermely ZRT jelentős támogatásával, valamint állami segítséggel egy ÁMK (többfunkciós intézmény) került kialakításra. Ez az intézményrendszer a vonatkozó törvények értelmében, a közelmúltban megszűnt, külön intézményként működik óvoda és iskola is. A két intézmény, egy közös épületben kapott helyet, ez is elősegíti a jó és tartalmas kapcsolattartást, valamint az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését a gyerekeknek. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda közvetlenül segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és a tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását. Az óvodai nevelésben biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A migráns gyermekeknél fontos az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége, az emberi jogok és az alapvető szabadsághoz való jog védelme.

3. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, JÖVŐKÉP INTÉZMÉNYÜNK- BEN

ALAPELVEINK AZ INTÉZMÉNYRE ÉS A GYERMEKEKRE VONATKOZÓAN

Óvodaképünk

A Gyermelyi Kippkopp Napközi Otthonos Óvoda nevelő-oktató munkája 35 éves múltra tekint vissza.

Az eltelt hosszú évek alatt településünk önkormányzata igen nagy hangsúlyt fektetett a növekvő nemzedék magas színvonalú oktatására, nevelésére, kulturáltságára, edzettségére, valamint a családok gondozó munkájának segítésére a gyermekek napközbeni ellátásával. Biztosította az óvodás korú gyermekek neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételeket.

Óvodánk az önkormányzat által fenntartott, gazdaságilag nem önálló intézmény, ahol három csoportban esztétikus, igényesen kialakított, otthonos környezetben folyik a gyermekek gondozása, nevelése, fejlesztése.

Eddigi munkánk során is nagy hangsúlyt fektettünk az egészséges életmód kialakítására. Több éves hagyománya van ennek a nevelési területnek, ezen belül leginkább a természet szeretetére, megóvására nevelésnek, a testi nevelésnek, mely a környezet egészségügyi feltételeinek rendszeres felhasználásával a nevelés megvalósítását szolgálta és szolgálja. (Pl.: saját tornaterem, közeli játszótér és sportpálya, erdők-mezők, változatos felszíni formák, kedvelt kirándulóhelyek) **A legnagyobb értékünk a nagy alapterületű, árnyas fákkal, bokrokkal, gyönyörű virágzó növényekkel beültetett udvar, amely számtalan mozgáslehetőséget biztosít a gyermekeknek egészséges környezetben: mesterséges domb, mezítlábas ösvény, természetes anyagokból készült játzóeszközök. Rendelkezőnk ovi-foci pályával, amely szintén a gyermekek változatos mozgás fejlesztését szolgálja.**

Óvodánk csoportszervezetének kialakításakor figyelembe vettük a gyermekek személyiségét, a szülők igényeit, és a gyermekközösségek szociális igényeit.

Intézményünk elsősorban azonos életkor szerint szervezi csoportjait, megfelelő arányos létszám esetén. Meggyőződésünk szerint ez a szervezeti forma segíti elő leginkább az iskolára való alkalmasság szintjének elérését, könnyebben mérhető a gyermekek fejlődése. Sok éves múltra tekint vissza ez a működési forma, azonban nem zárkózunk el a részben osztott csoportok kialakításától sem, ha ezt a létszám arányok indokoltá teszik. A csoportok létszámának meghatározásakor, a törvényben előírt 20-25 fős létszámot tartjuk megengedhetőnek. Sajátos nevelési igényű gyerekek esetén, egy csoportban legfeljebb három fő elhelyezése lehetséges.

Lakóhelyünkön a mi óvodánk az egyetlen, így a szülők szabad óvodaválasztása nem realizálódhat. Szeretnénk ezért olyan feltételeket, fejlesztési lehetőségeket felkínálni, amelyekből a szülők többségének igénye kielégítést nyer, és nem kényszerből, hanem pozitív meggyőződésből hozzák óvodánkba a gyermekeket.

Nevelésfelfogásunk egyik alaptézise, hogy az óvoda pedagógiai gyakorlata csakis a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes. Óvodáink a településviszonyainkból, a társadalmi háttér szociológiai és a családi háttér szociokulturális jellemzőiből adódó szakmai specifikumokkal, a gyermekek sajátos érdekeire való intenzív ráhangolódással elsősorban a családi nevelés kiegészítését, s esetenként a hátrányok csökkentését vállalják fel.

Ennek tudatában egy élmény gazdag, érzelmi biztonságot adó környezetet igyekszünk kialakítani, ahol a gyermekek személyiségének fejlődése biztosított, valamint életkoronként és egyénenként a változó testi-lelki szükségleteiket figyelembe vevő társadalmi életre való felkészítés folyik. Az óvodánkban, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodaképünk - a **NYITOTT ÓVODA** - amely a környezet igényeihez igazodóan kibővíti tevékenységét a családok életét könnyítő, a gyermekek érdekét szolgáló speciális szolgáltatásokkal, **nyitott óvodai programok működtetésével** (fórumok, szabadidős tevékenységek, családi napok, nyílt óvodai napok, óvodai ünnepek, tehetséggondozó programok, felzárkóztatás stb.)

3.1.1. Gyermekképünk

Fentiek értelmében pedagógiai alapelveink a következők:

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, gondoskodás, bizalom, megbecsülés és különleges védelem illeti meg.
- A nevelés segítse a gyermek személyiségfejlődését, és egyéni képességeinek kibontakoztatását. Az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságuk tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, életkoruknak megfelelő tevékenységek, kiemelten a szabad játék által.
- A gyermek nevelését, a családi házzal együttműködve, azok anyagi lehetőségeit figyelembe véve és nevelési gondjait segítve végezzük.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, a sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy fogyatékoságát megállapították. A korai fejlesztés és gondozás, az óvodai nevelés során biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelésének segítségét is.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyerek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos társadalmi előítéletek lebontását.

JÖVŐKÉPÜNK:

- Olyan kompetenciákat sajátítsanak el a gyermekek, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy megfeleljenek a társadalmi kihívásoknak.
- Óvodánk a jövőben is szeretné megőrizni kivívott jó hírnevét, népszerűségét.
- Folyamatosan azon dolgozunk, hogy minden óvónő lássa át a változás szükségességét, tegyen önmaga megújulásáért. Legyünk képesek folyamatokban gondolkodni, lássuk be, hogy a megújuláshoz szükség van óvónői attitűdváltásra.
- Mindannyiunknak kötelessége módszertani ismereteit megújítani, és ezeket a gyakorlatban is alkalmazni. Még jobban helyezzük előtérbe a cselekvéses tapasztalatot, az élményszerzésre épülő tevékenységrendszer érvényesülését. A gyermekek képességeit alakítsuk, kerüljön fő hangsúly a differenciálásra.
- Fontos, hogy az óvodában nem az iskolára készítünk fel, hanem sokrétű, megfelelő és differenciált lehetőségeket kínálunk a gyermekeknek.
- A gyermekeknek az óvodában biztonságot adó inger gazdag környezetre van szükségük, beépítve ezt a szabad játékba megtűzdelve a mindennapos meséléssel.
- Fontosnak tartjuk, hogy már óvodás korban elkezdődjön a környezetvédelemre és a környezet megismerésére való nevelés. Szeretnénk elérni, hogy a gyerekek kötődjenek a mikro-és makró környezetükhöz meg tanuljanak harmóniában élni vele, ennek alapja, hogy megismerjék és megszeressék azt.
- Az ideális munkakörülményekhez minden tőlünk elvárható feltételt biztosítani kívánunk.

- Törekszünk a partnerközpontúságra, hisszük, hogy a gyermeki személyiség fejlődésének elősegítésében a partnereknek is fő szerepük van → szülők → gyógypedagógus → logopédus.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

4.1. Az óvoda személyi feltételei

Megnevezés	Jelenlegi létszám	Program megkívánta létszám
Pedagógiai képesítéssel rendelkező, pedagógiai munkát végző főállású óvónők száma	6	2/csoport
Egyéb munkakörben pedagógiai munkát segítő, főállású dajkák száma	3	0.66/csoport+1/
Egyéb felsőfokú végzettségű nevelő munkát segítő főállású alkalmazottak száma	-	
Rész-, fél-, másod stb. nevelő munkát végző felsőfokú végzettségű alkalmazottak száma	-	egy logopédus egy gyógypedagógus,
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak száma	1 pedagógiai asszisztens, ½ fűtőkarbantartó, 1 szakács, 3 konyhalány,	1 pedagógiai asszisztens, 1,fűtő-karbantartó, konyhalány
Egyéb munkakörben foglalkoztatott rész-, fél-, másodállásúak száma	-	-

Az óvoda összes alkalmazottainak száma: 14

Ebből konyhai alkalmazott: egy szakács, három konyhalány

Az óvónők felsőfokú óvónőképző illetve óvóképző főiskolai továbbá tanítói képzettséggel rendelkeznek.

Egy óvónőnknek német középfokú nyelvvizsgálója is van.

Egy óvónőnk német tanítói diplomával is rendelkezik.

A nevelő-oktató munkában részt vesz egy gyógypedagógus, aki tanári diplomával rendelkezik, és egy logopédus.

2 dajkánk dajka szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezik, egy gondozónő végzettségű.

Nem vagyunk önálló gazdálkodók, költségvetési szervként gazdasági-pénzügyi feladatainkat Gyermely Község Önkormányzata látja el.

A jelenlegi létszámviszonyokhoz képest a Köznevelési és Tv. (1993. évi LXIX. tv. 1. sz. melléklete) és a program bevezetése indokoltá teszi a csoportonkénti két óvodapedagógus, félállású logopédus, gyógypedagógus, pedagógiai asszisztens alkalmazását, illetve, félállású fűtő-karbantartó foglalkoztatását.

Az óvónők szakmai felkészültsége jó, mindannyian gyermekszerető, humánus beállítottságúak. Azok az óvodapedagógusok, akik migráns gyermekeket is nevelnek, feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Jelentős (1-30 év) szakmai gyakorlattal rendelkeznek, akik pályájuk jelentős részét jelenlegi munkahelyükön töltötték.

A pályán eltöltött idő a következőképpen oszlik meg:

0-3 év

1 fő

3-5 év	0 fő
5-10 év	0 fő
10-15 év	0 fő
15-20 év	2 fő
20-30 év	3 fő
szakvizsgázott pedagógus	1 fő

A tevékenységközpontú program értelmében mi **az óvónőt kulcsfontosságú szereplőnek tekintjük**, ezért őt korszerű, általános és szakmai műveltség kell, hogy jellemezze. Ezen kívül rendelkeznie kell megfelelő pedagógiai képességekkel, úgy, mint empátia, tolerancia, kongruencia, játékosság, humor. Legyen önálló, rugalmas, dönteni tudó, helyzetfelismerő, kreatív. Érzelem gazdag attitűd jellemezze. Magatartása modellként szolgáljon, a szülők és a gyermekek számára egyaránt.

Az óvónők elképzelései között szerepeljen az önképzés, a továbbképzéseken való rendszeres részvétel igénye. Az óvónők nevelőtestületben végzik munkájukat, melyben egységes nevelési elvek alapján kell dolgozniuk. Célunk, hogy minden óvónő saját egyéniségének megtartása mellett a közösen kialakított és elfogadott célok, feladatok érdekében tevékenykedjen. Az alpprogram szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző, köztük az innovatív célok, pedagógiai törekvések, megkötések csak a gyermek érdekében tartalmazzanak. Nevelőtestületünk légköre saját megítélésünk szerint, valamint a szülők és a fenntartó véleménye szerint is jó, erős, összetartó csapatszellem, egymás megértése, támogatása, közös döntéshozatal és munkavégzés jellemzi.

A váltásban, párban dolgozó óvónők egymás mellé rendelésekor figyelembe vesszük, hogy összeillő, egymást kiegészítő párok alakuljanak ki. Tapasztaltabb kolléga mellé pályakezdőt tartunk célszerűnek állítani. A különböző nevelési területek és stílusok más-más hangsúlyt kapnak a reál-, illetve humán érdeklődésű óvónők esetében. Ez is fontos szempont a párok kialakításakor.

Programunk megvalósítása a **dajka** és az óvónő munkájának fokozottabb összehangolását kívánja. Szeretnénk elérni, hogy a dajka valóban a közvetlen pedagógiai munka segítője legyen. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban közvetlenül és tevékenyen vegyen részt, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztassa a csoportvezető óvónő a nevelési elképzeléseiről, módszereiről. Tudnia kell milyen célok érdekében, hogyan kívánja az óvónő a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében

megsokszorozhatja a nevelő hatásokat. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a gyermekekre. Ugyan- így befolyásolja az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése a gyermeki magatartás alakulását.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése és ennek megfelelő pedagógiai feltételek biztosítása szükségessé teszi 1-1 félállású logopédus illetve gyógypedagógus, alkalmazását, mivel évről-évre egyre több gyermek szorul ezekre a speciális foglalkozásokra. Az átlagtól eltérő - mind pozitív, mind negatív irányban - gyermekekre a gyógypedagógus egyéni fejlesztési tervet dolgoz ki.

A növekvő adminisztrációs munkák miatt félállású óvodatitkár foglalkoztatása is indokolt lehetne.

4.2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei

Az óvoda épületének legfőbb jegyei:

Az óvoda településünkön a főútvonalhoz közel egy csendes, pormentes környezetben helyezkedik el. Megfelelő alapterületű zöld, fás, bokros udvar veszi körül. Az épületkomplexum egy óvodai és egy iskolai szárnyból áll. A szabványoknak megfelelően az óvodai rész 85 fő befogadására alkalmas csoportszobák, 1 tornaszoba és szociális helyiségek állnak rendelkezésre, melyek összkomfortosak.

Kialakított csoportok száma: 3,

Nem csoportterem típusú, funkcionális helyiségek megnevezése:

- * Aula
- * Ebédlő
- * Melegítő-tálaló
- * Konyha
- * Tornaszoba
- * Szertárak
- * Raktárak
- * Irodák

- * Felnőtt öltöző
- * Kazánház

Saját udvarunk minden csoport egyidejű mozgásigényének kielégítésére alkalmas. Az udvar egyik részében lehetőség van saját kert kialakítására. Ovi-foci pályával is rendelkezünk, melynek kihasználtsága nagyon jó. Napi szinten és a Bozsik- program keretein belül heti 2 alkalommal szervezeten is igénybe vesszük.

4.3. Az óvoda programcéljához rendelt eszközrendszere

A játéktevékenységekhez és a tanuláshoz szükséges alapvető eszközökkel a rendeletben előírt eszköznormának megfelelően rendelkezünk, melyek részben költségvetésből, részben azon kívüli összegből (pályázat, szülői támogatás, jótékonyági bevételek) kerülnek beszerzésre.

Az óvodai meséskönyvek ismeretterjesztő kiadványok, pedagógiai szakirodalmak, mennyisége és minősége az elhasználódásnak illetve a változó pedagógiai szemléletnek megfelelően állandóan pótlásra és bővítésre kerülnek. Ezek beszerzése költségvetésből és egyéb forrásból történik.

Különleges fejlesztési, és egyénileg készített kiegészítő játékeszközökkel segítjük a gyermekek egészséges kreatív fejlődését (bábok, puzzle, különböző logikai és memóriajátékok).

Eszközzel jól ellátott területek:

- Matematikai nevelés
- Mese
- Játéktevékenység
- Vizuális nevelés
- Zenei nevelés
- Testi nevelés

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 1/1998. (VII. 24.) OM rendelet 54. paragrafusa (1) 7. számú melléklete határozza meg azokat a kötelező (minimális) eszközöket és felszereléseket, amelyekkel az óvodáknak is rendelkeznie kell.

A helyiségeknek, az udvarnak megfelelő és előírt bútorzat és egyéb felszerelések, berendezési tárgyak, a nevelő munkát segítő játékok, a felnőttek munkavégzéséhez szükséges, egyéb eszközök biztosítottak, rendelkezésre állnak. Céljaink között szerepel egy saját szakkönyvtár kialakítása, de erre sajnos jelenleg nincs módunk helyszűke miatt.

Az egészség-és munkavédelmi eszközök segítik a biztonságos munkavégzést.

5. AZ ÓVODA ÁTFOGÓ, GLOBÁLIS NEVELÉSI TERVE

5.1. Az óvoda nevelési céljai

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelés általános feladatai, az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása, mozgásfejlesztés
- Az érzelmi-erkölcsi és *az értékorientált* közösségi nevelés
- Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés

A tevékenységközpontú óvodai neveléssel azonosulva a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekintjük alapvető feladatunknak. Mivel az óvoda nevelő intézmény, így nevelőtestületünk is a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Általános feladatunknak tekintjük a három-hat (7-8) éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való felkészítését, mely magába foglalja:

- A teljes gyermeki személyiség fejlesztését tevékenységek által és tevékenységeken keresztül
- Az életre való felkészítést tevékenységek által és tevékenységeken keresztül

Az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek, csak a tevékeny életre alapozott nevelőmunka alapján valósítható meg. A tevékenységközpontú nevelési programnak megfelelően a három-hét éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeljük, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezé-

si képességek fejlesztését állítjuk, azaz kooperációra és kommunikációra kívánjuk képessé tenni a gyermeket.

Óvodánkban a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció minél teljesebb megvalósítására nagy hangsúlyt fektetünk. A gyermekeknek ahhoz, hogy boldoguljanak, meg kell tanulniuk beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lesniük a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Ennek egy részét eltérő kulturális színvonalon a családok teljesítik. Óvodánk azonban nem csupán kiegészítő szerepet kíván betölteni az elsődleges szocializáció folyamatában, hanem a gyermek arányos fejlesztését, intenzitásának fokozását, magasabb színvonalra emelését, szokás-, és normarendszerének megalapozását.

Az olyan óvodai atmoszféra, amelyik sokoldalú **érzelmi** kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermekek boldog alaphangulatának kialakulásához, és ezzel együtt a másik megértéséhez. Azok a gyerekek pedig, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek (agresszivitás, gátlás, hiperaktivitás), különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek.

Érzelmi nevelés terén az alábbi feladatokat tartjuk fontosnak:

- Az óvodapedagógus-gyermek, a gyermek-dajka, a gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze
- -a szeretet és kötődés képességének,
- -mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének,
- -a másság elfogadásának, tiszteletben tartásának
- -az érzelmek kifejezőképességének
- -az ösztönök és az érzelmek irányításának fejlesztését.
- - az önazonosság, önkifejezés megőrzését, ápolását, erősítését
- - az érzelmi zavarok tompítását, leépítését.

A fejlesztés azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül.

Az erkölcsi és közösségi nevelés során fő célunk, hogy az óvoda hitvallása alapján az eltérő értékrendek összehangolása megtörténjen, bizonyos erkölcsi érzék és érték kialakuljon, elfogadjuk egymást és létrejöjjön egy közösség. Minden

gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani a személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez. "Személyes kincsek megőrzése."

Az óvoda feladata: tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, társas kapcsolatok közös tevékenységek kibontakoztatására.

Az óvodapedagógus feladata a közösségi nevelés során:

- biztonságos nyugodt légkör biztosítása, szeretet, türelem, empátia, főképp a beszoktatás időszakában
- gyermekközpontúság, az értékek átadásának képessége
- felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása, gyakorlása
- gyermekcsoporton belüli együttműködés, együttjátszás, együttdolgozás képességének kialakítása
- helyes konfliktuskezelés
- társakért, egymásért érzett felelősségérzet kialakítása
- szabálytudat fejlesztése
- a gyereket arra nevelni, hogy megértést, toleranciát tanúsítson társai iránt
- az óvoda nyitottsága hagyományteremtéssel és őrzéssel, nyilvános közös programokkal, ünnepekkel növelhető
- a gyermek, a szülő, a pedagógus egymásra hatása, és ennek közösség formáló szerepének erősítése

A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere valamint az erkölcsi értékek átadásának képessége nélkülözhetetlenek a csoport, a közösség kialakításában.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeret, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

5.2. Óvodánk kiemelt célja, feladatai

5.2 1 Egészséges életmódra nevelés

Kiemelkedően kedvező helyi sajátosságainkra alapozva előtérbe helyezzük az **egészséges életmódra nevelést**. Tapasztalataink szerint egyre több a mozgásszervi problémákkal küzdő gyermek. (bokasüllyedés, lúdtalp, gerinc deformitások, túlsúlyból fakadó hátrányok)

A pedagógusok feladata, hogy a teljes egészségfejlesztés során befolyásolják a gyermekek egészségi állapotát, abban pozitív irányú változásokat érhessenek el. Egészségfejlesztő munkánkat nagymértékben segíti heti rendszerességgel a gyógytestnevelő, aki az előzetes orvosi vizsgálaton kiszűrt gyermekekkel foglalkozik.

Teljes körű, mert:

- * minden gyermek részt vesz benne
- * a teljes nevelőtestület aktív, összehangolt munkájának eredménye
- * megvalósul a felvilágosító tevékenység
- * betartják és betartatják a munka-és balesetvédelmi előírásokat, feltárják és elhárítják a veszélyhelyzeteket
- * az óvodán belüli közösségen túl bevonják a szülőket és az óvoda közelében működő, erre alkalmas civilszervezeteket, valamint az óvoda társadalmi környezetét is

A rendelkezésre álló lehetőségeket igyekszünk maximálisan kihasználni.

Ezek a következők:

- Mozgásfejlesztés: az óvoda tágas udvara, játékeszközei Ovi-foci pálya, a Bozsik-programhoz való csatlakozás a hozzájuk tartozó változatos tornaszerekkel, a falu kedvelt játszótere, megannyi hely a kirándulásra, hegymászásra, kisebb, - az életkornak, terhelhetőségnek megfelelő- túrák szervezésére

- Egészséges táplálkozás: kulturált étkezési szokások kialakítása, témahefték, projektek szervezése, „vitamin-napok” beépítése minden héten a jól bevált hagyomány szerint, zöldséges-gyümölcsös harapnivalók elkészítése, megkóstoltatása a szülőkkel is vendéglátás alkalmával, ételreceptek csereberéje

- különösen fontos a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telített zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése a zöldségek és gyümölcsök, tejtermékek fogyasztásának ösztönzése

- szülői fórumok szervezése egészségfejlesztő, gyermekorvos, gyógynővényszakértő meghívásával

- közös programok az óvoda partnereivel

- óvodapedagógusok, segítők együttes képzése egészségfejlesztés témakörben
- higiénés eszközök bemutatása és rendszeres, helyes használata (kézmosás, fogmosás)
- csatlakozás egészségvédelmi programokhoz
- környezetvédelmi tevékenység
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása
- az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása

5.2.2 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása

Célunk annak elérése, hogy a nevelési programunkban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek:

- a sajátos nevelést igénylő gyermekek egyénre szabott differenciált fejlesztésben részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését az óvodai csoportokban a többi gyermekkel együtt nevelve valósítjuk meg.

- Az óvodai nevelés, az óvodai foglalkozás elsődlegesen nem a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentését, hanem a gyermek egészségügyi rehabilitációját, rehabilitációját szolgálja.
- A tanulási képességet vizsgáló rehabilitációs és szakértői bizottság véleménye alapján egyéni foglalkozás keretében - egyéni fejlesztési terv alapján - biztosítjuk egyéni megsegítésüket.
- A sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése érdekében biztosítjuk, hogy a fogyatékoság típusának megfelelő végzettséggel, szak-

képzettséggel rendelkező gyógypedagógus segítse a gyermek fejlesztését és az óvodapedagógusok munkáját.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését különösen az alábbiak figyelembe vételével valósítjuk meg:

- a kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőségét elfogadó környezet megteremtésével segítjük;
- az óvodában töltendő időt - szakértői vélemény alapján - folyamatosan és fokozatosan növeljük;
- a különleges gondozási igény kielégítésénél kiemelt figyelmet fordítunk a speciális segédeszközök használatára, a segédeszközök elfogadtatására. Azok következetes használatára és megőrzésére nevelést folyamatos feladatunknak tekintjük;
- a fejlesztés rövidtávú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-, orvosi -, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisaira, javaslataira építjük;
- a fejlesztések a számunkra megfelelő területeken valósuljanak meg, az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez.

A helyi óvodai nevelési programunkban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak a gyermekek között fennálló különbözőségek ellenére minden gyermekre érvényesek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tartalmi és eljárásbeli differenciálás nagyobb mértékű és a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét is szükségessé teszi.

5.2.3. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Különleges bánásmódot igénylő tehetséges gyermek az:

- aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik,
- és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Programunk egyik célkitűzése: a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségígéretnek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben esetlegesen bujkáló kiváló képességeket/.

Módszere: kiscsoportos, kreativitást fejlesztő "tehetséggondozó" foglalkozások segítségével, a gyógypedagógus irányításával.

Feladataink:

- Felismerni a kreatív gyermekeket.
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat.
- Kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági.
- Önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével.
- Elkallódás elhárítása.
- Harmonikus fejlesztés.
- Segíteni őket a különböző helyzetekben-
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket.

A kiemelten tehetséges gyermekek felismerése után fejlesztésüket alapos tervezőmunka után szervezzük meg. Első lépésként olyan speciális célokat tekintünk át és fogalmazzuk meg, melyeknek meg kell valósulni a fejlesztés során, hogy sikeresek legyünk.

Speciális célok a tehetséggondozásban:

- ***A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása.***

A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket elmélyíteni tudja. Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőle, hanem, hogy a sokféle dolgot megismerve később érdeklődési irányait tudja alakítani. Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak, a játék mindenekfelett, intim körülmények, tárgyi feltételek biztosítása fontos. (logikai szellemi játékok, sakk. stb.)

- ***A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése.***

Problémák adódhatnak a pszichomotoros képességek, érzelmi-szociális érettség (egyenlőtlen fejlődés) esetleg motivációs területen is. Mindenképpen olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését

megnehezítik, vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyermek esetleges gyenge oldalát mindenképpen diagnosztizálni kell, és szakember segítségével fejleszteni kell. A zenei, vagy mozgásos foglalkozások, manuális tevékenységek (kézimunka, festés-rajzolás, mintázás) szerencsésen egészíthetik ki az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyermek érzelmi-szociális fejlődését akkor is, ha a gyermek ezen a területen nem rendelkezik jó adottságokkal.

- ***Minden terület fejlesztése.***

A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk a különleges, esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.

- ***Elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.***

A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad, hogy túlbecsülje azt. Egy-egy kiemelkedő gyermek integrálásában segíthet néhány más, intellektuális téren nem olyan kiváló társa. Ezek a gyerekek általában jó szociális érzékkel rendelkeznek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték.

- ***A pihenés és a relaxációs lehetőség biztosítása.***

Pihenni is meg kell tanulni a gyermeknek. Csak az tud igazán felfrissülni, aki szabadidejében el tudja engedni magát. Óvodában különösen nagy gondot szokott jelenteni, hogy a tehetséges gyerekek egy részének sokkal kevesebb az alvásigénye, mint kortársainak általában. A pihenés, a relaxáció lehetősége nem jelenti azt, hogy erőszakoljuk a délutáni pihenést, hanem a lehetőségét kínáljuk fel. Segíthetjük a gyermeket ezen a területen, ha ebben az időszakban különböző csendes elfoglaltságokat (rajzolás, színezés, könyvnézegetés, halk meseolvasás, önállóan is játszható játékok felkínálása). Természetesen az alvók, a pihenni kívánók igényeinek tiszteletben tartásával.

- ***A szülők tájékoztatása, segítése és bevonása is kiemelt feladatunk.***

Célunk: támogatni és segítséget nyújtani a „kiválóan kreatív” tehetséggyanús gyermekek szüleinek.

5.2.4. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

A gyermekvédelmi tevékenységünk célja: a megelőzés, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében való segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

A nevelési intézményünk feladata, hogy felismerje a problémát, keresve az okokat, nyújtson segítséget, illetve jelezzen az illetékes szakembereknek. Működjön rendszeresen a gyermekvédelmi törvénynek megfelelő figyelő szolgálat és jelzőrendszer.

Alapelveink:

- A gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása valósuljon meg.
- Az óvodai nevelés során tilos a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból!
- Tiszteletben tartjuk a gyermek gondolati -, lelkiismereti- és vallásszabadsághoz való jogát.
- Humánus, megértő egyéni bánásmódot alkalmazunk.
- Erősítjük a család gyermeke iránti felelősségét.

5.2.5. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai neveléssel csökkenteni tudjuk.

Célunk:

- Három éves kortól kiváló minőségű óvodai nevelés biztosítása a HH/HHH gyermekek részére.

- Az óvodán belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Alapelveink:

- Szeretetteljes, családi légkör kialakítása, a gyermekek érdekeinek érvényre juttatása mindenekfelett.
- Az individualizálva szocializáló személyiségfejlesztés, az egyéni különbségeket toleráló fejlesztés.
- A tevékenységközpontú szemlélet, mely sajátos tevékenységrendszeren közvetíti az életkornak, aktualitásoknak, környezetnek megfelelő műveltség tartalmakat.
- A családokkal való együttműködés, szülők bevonása az óvodai életbe.

Feladatunk:

- A HH/HHH gyermekek településen belüli teljes körű beóvodáztatásával biztosítani az esélyegyenlőséget.
- A gyermekcsoportokban a HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítjuk óvodai-, és csoportszinten a szegregációmentességet.
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésével.

Céljainkkal az esélyegyenlőséget is kifejezésre juttatjuk. A már említett hátrányos helyzetű, alacsonyabb szintű szociális körülmények között élő egyes társadalmi csoportoknak csekélyebb a lehetőségük-életmódjuk megválasztására, kisebb arányban vesznek igénybe egészségügyi, közoktatási-, közművelődési szolgáltatásokat, munkanélküliség bekövetkeztében beszűkült életlehetőségeik adódnak, egészségtelen lakáskörülmények között élnek. Nemigen marad más választásuk, mint az adott szociális állapotuk minimális szinten tartása. Tovább fokozza helyzetüket a problémák halmozódása, egymásra hatása. Ismert a szegénység mellé szegődött krónikus betegségek megjelenése, gyermekek nevelési költségének növekvő szintje, a családokba befurakodó káros szenvedélyek és azok összegzett hatása.

Mindezekre gondolva, programunkat az óvodás gyermekek családjának egészségi esélyeihez szabjuk, lehetőséget biztosítva arra, hogy a gyermekeken keresztül a szülőket is fogékonyabbá tegyük az egészségesebb életmód követésére.

Ismerve a helyi iskola pedagógia programját, amelyben kiemelt helyen szerepel a testi- és egészséges életmódra nevelés, e területen kívánjuk gyermekeinket meg-

felelő alapokhoz juttatni, így ezen a ponton kapcsolódik össze a két intézmény programja.

Régiókban, a családok között egyre több az egyedül nevelő szülő. Az is tapasztalható évről-évre, hogy az egyre sokasodó anyagi kiadások, magasabb életszínvonalra törekvés, nem minden családnak sikerül zökkenőmentesen.

Az óvodás gyermekek eltérő vonásai nemcsak az egyéni természetükben, viselkedésükben, értelmi és érzelmi beállítottságukban lelhetők fel, hanem mindegyiküknek más és más lehet az egészségi állapota, edzettsége, teherbíró képessége.

Ebből következően fontos, hogy az óvónő egészségvédő, egészségfejlesztő nevelési funkciója minden gyermekkel kapcsolatban egyedi jellegű legyen, ehhez szükséges a megfelelő szakember és a szülők bevonása is.

Az egészséges életmódra való felkészítés átszövi az óvoda egész napi- és heti rendjét. Minden tevékenységi formában megjelenik, úgy, mint:

- játék,
- munka, tanulás
- szabadidős tevékenységek, szabad játék
- pihenés
- rendellenességek megelőzése

Az óvodai testápolás elengedhetetlen követelménye a személyi tisztaság szokásá alakítása, az, hogy igénnyé váljon a kézmosás, tisztálkodás, helyes WC-használat, zsebkendő használat.

A kiscsoportosoknál külső segítséggel, középsősnél szokás szintjén, nagycsoportosoknál készség szintjén végezzék e teendőket.

Alapkövetelmény, hogy minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre jellel ellátott, külön tárolt személyi higiénés felszerelés. Az egészséges ruházat és a helyes öltözködésszokássá alakításában is jelentős szerepet vállalunk.

Az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezés szokássá alakítása érdekében ételkészítési és kóstolási játékos tevékenységeket szerveznek az óvónőink. A gyermekek is vegyenek részt életkori fejlettségüknek megfelelő szinten, és legye-

nek részesei étkezéskor az önkiszolgálásnak. Tudják biztonságosan, önállóan használni kiscsoport végére a kanalat. Középső csoportban villával is egyenek. Tudjanak önállóan szedni a tálból, és vizet önteni a kancsóból. Óvodáskor végére a késsel biztonságosan bánjanak. Az étkezés mindig jó hangulatban történjék. Az étkezéssel kapcsolatos pedagógiai módszerek közül kizárjuk azokat az eljárásokat, amelyek fenyegetésen alapulnak, vagy amelyek egy étel elfogyasztását kényszerítik ki a gyermekből. Az óvodás korú gyermekek étrendjébe magas vitamintartalmú gyümölcsöket, zöldségfélét, magvakat, egészséges táplálékokat iktatunk be, melynek ún. „vitamin-napok” keretén belül, szülői hozzájárulással az ő felajánlásuk által biztosítható.

A gyermekek mozgásigényének kielégítése legnagyobb részben szabad levegőn történő mozgásos játékok keretében valósul meg, az aktív tevékenységi szükségletük kifejezését hangsúlyozva. Az egészségnevelést a szervezet edzésével kapcsolatban, külső viszonyokhoz való alkalmazkodás során a rendszeresség mellett, a fokozatosság elvének érvényesítésével biztosítjuk. A mindennapos testnevelés és a testnevelési foglalkozások terve, anyaga, felépítése, megvalósítása egyéni tapasztalatok alapján az óvónőink módszertani szabadsága körébe tartozik.

Fontos az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. A gyermek fejlődéséhez egészséges és biztonságos környezetre van szükség.

Alapvető tevékenységünk, feladatunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme érdekében a balesetek megelőzésére nevelése is, amelyet kiterjesztünk az óvodában előforduló, utcai, közúti, otthoni, háztartási balesetek megelőzésére. Sokszínű tevékenységeken keresztül mutatjuk be a balesetveszélyes helyeket, helyzeteket, a balesetmegelőző helyes magatartásformákat és a veszélyesebb eszközök használatát (olló, kés, villa, kerti szerszám). Alakítjuk a környezetvédelemhez és óvásához kapcsolódó szokásaikat. Az **értelmi nevelés** célját, erre vonatkozó feladatainkat a „komplex foglalkozások rendszere” című fejezetben fejtjük ki bővebben.

5.3. A nevelési cél elérésének feltételei

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermekek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

5.3.1. Szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermekeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi-lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

A környezeti hatások közül a család szerepe meghatározó, hiszen a család az első szocializációs színtér. A családi nevelés mellett a mi óvodánknak nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során annak, hogy tudatosan alakítjuk, építjük, kombináljuk azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és társas érintkezés elemi formái megvalósulhatnak.

A gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben a család atmoszférája határozza meg. Az érzelmi alapigények kielégítése pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek új környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön.

Feladatunk a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- az egészséges óvodai környezet megteremtése
- nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítása
- a gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása
- a gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése

5.3.2. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermekek személyisége és tevékenységei kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. A gyermek tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban.

A gyermeki tevékenység fogalma összefoglalható az alábbiakban:

- Valamilyen belső szükséglet kielégítésének, vagy külső követelmény teljesítésének eszköze
- Képesség- felhasználás, képességfejlesztés eszköze

Feladatok a tevékenységek megszervezésében:

- Változatos, többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához megfelelő feltételeket (idő, hely, ötletek, eszközök) biztosítunk.
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodunk a gyermek tapasztalataira, aktuális élményvilágukra.

A nevelő hatás belső feltétele, hogy az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos, hasznos tevékenység legyen, mely a kitűzött cél megvalósítását és eredményességét biztosítja.

A tevékenységek megszervezése részünkről tapintatot igényel. Semmit nem végzünk a gyermekek helyett, de mindenben segítjük őket, amikor arra szükségük van.

Az értékelés ugyancsak alapvető feladatunk. A gyermek számára megadjuk a lehetőséget az önállóan megválasztott, belsőből fakadó tevékenységekre. Ezek szervezésekor figyelembe vesszük a 3-7 éves korú gyermekek életkori jellemzőit (tevékenységi, megismerési vágyát, kíváncsiságát, mozgékonyágát), valamint azt hogy életmegnyilvánulásaikban nem különül el egymástól a játék a munka, és a tanulás.

5.3.3. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A tevékenység szervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással. Óvodánkban olyan képességek kifejlesztésén munkálkodunk, amelyek a társadalomban létező tevékenységek gyakorlásához szükségesek.

A társadalmi és egyéb szempontból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók:

- Kooperációs képességek
- Kommunikációs képességek

Feladataink a képességek fejlesztésében:

- Folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.
- Állandó megfigyeléssel alkotunk képet a gyermekek meglévő képességeiről, melynek ismeretében törekszünk fejlesztésükre.
- A kiemelkedő képességű, és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre, egyénre szabott: „Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése” című dokumentumban rögzített fejlesztési terv alapján gyakorolunk hatást.
- Minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez – viszonyítva igyekszünk fejleszteni.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, A FEJLESZTÉS TARTALMA

6.1. A fejlesztés feltételei

A tudatos fejlesztést objektív és szubjektív feltételek jelentősen befolyásolják.

Az objektív (külső feltételek) mint az óvoda épülete, berendezései, az óvoda udvara, a gyermekeket körülvevő környezet adottak. Ebben a tekintetben a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program nem igényel különös feltételeket, csupán azokra építünk, amelyek rendelkezésünkre állnak.

A tudatos fejlesztés szubjektív feltételeit illetően, a hangsúly az aktív, kétpólusú együttműködésre kerül, az óvodapedagógus és a gyermek együttműködésére.

Mindkét feltételrendszert részletesen kifejtettük programunk „Óvodakép és gyermekkép” c. fejezetében.

6.2. A feladatrendszer elemei

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermekek felnőve aktív részesei lesznek saját természeti és társadalmi környezetük kialakításának. Éppen ezért a Tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.

Ezek az elemek a gyakorlatban nem különülnek el egymástól, egymást át-szőve érvényesülnek.

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység, szabad játék

Miután a tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód szándéka vezet bennünket a tervező, szervező, irányító munkában.

6.2.1. Játék

A **játék** a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat -, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó, melynek mindennap visszatérő módon hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie.

Nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert ebben a tevékenységben kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat, bizonyos helyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A környező világról a játékon keresztül szerezhet legtöbb ismeretet. A játék kicsiben maga az élet, éppen ezért az életre nevelés a játékból indul ki, és ennek segítségével teljesedik ki.

Feladatunk megfigyelni a gyermekek játékát, felhasználni azt nevelési céljaink érdekében és szükség esetén, indirekt módon irányítani, továbbá a szükséges feltételek, ötletek és eszközök biztosítása különböző játékformákhoz, mint például: mozgásos-, szerep-, építő-, konstruáló-, szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a babázáshoz. Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat, helyet és lehetőséget biztosítsunk az elmélyült játékra.

A feltételek megteremtésén túl fontos egy közös szokás- és szabályrendszer kialakítása a csoporton belüli és az udvari életre egyaránt. Ez segítheti a gyermekek eligazodását mivel az átjárhatóság miatt nem csak csoporttársaival és a csoporthoz tartozó felnőttekkel van kapcsolata, hanem az óvodában tartózkodó többi gyermekkel és felnőttel is.

A játék tervezésekor, szervezésekor, irányításakor figyelembe vesszük az életkoroknak és fejlettségi szinteknek megfelelő játékfajták megjelenését, továbbfejlesztését és az azokban rejlő személyiségfejlesztő lehetőségeket. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

Az óvodáskor elején még az óvónő kezdeményezi a játékot, a babázást, dramatizálást, drámajátékot, barkácsolást is. Később, ahogy egyre inkább megismerkednek a gyermekek ezekkel a tevékenységekkel, jártasságokra tesznek szert, a technikákban, mind önállóbbakká válnak kezdeményezésben és a cselekvésben.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

6.2.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A játék és a **tanulás** teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezés. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során, épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Gyermekek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre és a cselekvésre, melynek során újabb és újabb felfedezéseket tesz játékosan. Szinte észrevétlenül tanul, melyen belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás, komplex formában jelenik meg.

Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű, a nevelési folyamat egészeként annak valamennyi pillanatában alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán vagy irányított módon tanuljanak a gyermekek. Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebb, de minőségben és használhatóságban mégis több ismerethez jussanak. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb, hiszen szerintünk kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell számukra közvetítenünk és velük együtt átélnünk.

Az óvodás korban szerzett tanulási tapasztalatok hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is, kialakulnak annak csírái, hogy később örömmel tanuljanak. Ahhoz, hogy önként vegyenek részt ebben a folyamatban, és ne csupán külső motiváció készítse őket. Célunk az, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk óvodásainkat. Követelményeinket az egyéni teljesítőképességhez mérjük, mivel a sikerélmények erősítik önbizalmukat és bátorságukat.

A program keretjellege által biztosítjuk óvodapedagógusaink számára a gyermekek igényeihez, egyéniségükhöz, teherbíró képességükhöz igazodó tanulási kereteket és formákat. A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás lehet kötött és kötetlen kezdeményezések, komplex foglalkozások beszélgetések, tapasztalatszerző séták formájában, amelyek egyaránt megoldhatóak a napi élet bármely mozzanatában.

6.2.3. Társas és közösségi tevékenység

A gyermekekkel szemben támasztott fő követelmény, hogy tanuljanak másokkal érintkezni és együttműködni.

Programunk négyes feladatrendszerre megfelelő bázist nyújt a kooperációs, kommunikációs képességek kifejlesztéséhez, amely a nevelőmunka egészét áthajtja.

A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják, akiknek lehetőséget kell biztosítani személyiségük pozitív és széleskörű kifejlesztésében. Az óvodai közösség sikeres formálása során a közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás mellett mások megbecsülése, a közös szokások, a hagyományok tiszteletben tartása is alakul.

A gyermekek közösséggé formálását a tevékenységek rendszerén keresztül valósítjuk meg. Az óvodában minden tevékenységnek a gyermekek egyéni örömein túl a közös élményt is erősítenie kell. Lényeges, hogy a tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen. Mindent kipróbálhassanak a gyermekek, kivételt csak a testi és a szellemi épségüket veszélyeztető tevékenységek képeznek. A szokások tegyék lehetővé, hogy a gyermekek ne zavarják egymást, a tevékenységek végzése közben jobban együtt tudjanak működni, figyeljenek egymásra, és tudják kezelni a kialakuló vitákat, konfliktusokat.

Fontos időpont a gyermekek óvodába lépésének időszaka, valamint a beszkotálás rendje, amely a későbbi óvodai életére is hatással lehet.

Az óvónőink végtelen türelemmel és szeretettel fordulnak az óvodába kerülő gyermek felé. A beszoktatást megelőzően előzetes családlátogatást végzünk, a gyermek előzetes ismeretében döntjük el a szülővel együtt a beszoktatás időtartamát és mikéntjét.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakember közreműködésével (logopédus, pszichológus, gyógytornász, gyógypedagógus). Fontos hogy a gyermekek elfogadják társaik másságát, eltérő külsejét, viselkedését, beszédét, szokatlan kívánságát, különleges állapotát.

6.2.4. Személyiség- és közösségfejlesztés

Személyiségfejlesztés

Az egyes gyermekek személyes és szociális készségeinek, képességeinek megismerésének intézményi gyakorlata (módszerek, eszközök, technikák) (nemzetiségi nevelés esetén, annak a megvalósítása)

A szociális kompetenciák működését a **spontán** és a **szándékos** szocializáció és a **nevelés** befolyásolják. Az óvodába lépést megelőzően az óvodapedagógusok helyzetfelmérést végeznek. A szülő bevonásával, családlátogatáson, az első szülői megbeszélésen, értekezleten. Itt lehetőség kínálkozik érdeklődni a családról, családi viszonyokról. Kisgyermekkorban a szocializáció fő színtere a család. Itt tanulja meg a gyerek megismerni önmagát, környezetét, elsajátítja az együttélés szabályait, és az elvárt viselkedési módokat. Ezt a következő családi tényezők befolyásolják:

- pozitív szülő-gyermek viszony
- apa, anya szociális kompetenciái
- erős kötődés az anyához
- a család magas önértékelése
- megfelelő szülői elvárások
- pozitív szülői modellnyújtás
- meleg, elfogadó családi környezet (Tunstall 1994)

A család után az első közösségi színtér az óvoda. Az óvodapedagógusoknak óriási felelősségük van. Az óvoda és a környezete befolyásolja a szociális kompetenciák

fejlődését. Ugyanakkor a pedagógus feladata a hiányosságok felismerése, a hiányosságokkal érkezett gyerek segítése. Ennek érdekében óvodánkban különös gondot fordítunk arra, hogy:

- a gyermeket nyitott, meleg óvodai légkör fogadja és vegye körül
- a napirend által világos célok és szabályok fogalmazódnak meg a gyermek számára
- a gyermeket fogadjuk el úgy, „ahogy van” → POZITÍV ELFOGADÁS
- minél több személyes kapcsolat kialakítása és fenntartása

Az óvónő minden tevékenységben modell → a kívánt viselkedés előremutatója!

Alkalmazott módszereink a mindennapokban:

1. Problémamegoldás módszere

- konfliktus vagy vita alkalmával alternatív megoldások felkínálása

2. Megerősítés, pozitív visszajelzés

3. Szerepjátékok

- módot ad a megszemélyesítésre, megelevenítésre, dramatizálásra. Fontos a játékszituáció megbeszélése. A játékot mindig szerepcserével játszunk.

4. Történetek megbeszélése

- lehetőséget kínálunk hallottak vagy az új ismeretek megbeszélésére

5. Pozitív „énkép” kialakítása és megerősítése

- játékaink során törekszünk a reális önismeret és az önbizalom fejlesztésére.

Az egyes gyermekek személyes és szociális képességeinek fejlesztése (különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre) kulcskompetenciák fejlesztése

Intézményünkben a szociális képességek fejlesztése az egész napot átszöve valósul meg. A törvény szerint a kiemelt figyelmet igénylők **két nagy részre** oszthatók. A **halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekek/tanulók és a **különleges bánásmódot igénylők**. Az utóbbiba **három** csoport tartozik: a **sajátos nevelési igényű** gyerekek, a **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel** küzdők valamint a **kiemelten tehetségesek**. A legnehezebben a második csoport fogható meg,

tehát azok a többiektől különböző gyerekek, akik ugyanakkor nem sajátos nevelési igényűek. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő és a kiemelten tehetséges tanulók mindannyian többségi intézménybe járnak, míg a sajátos nevelési igényűek egy része elkülönítő, szegregáló intézményekben kapja meg a szükséges speciális ellátást. Alaptevékenységeink között szerepel az SNI-s gyermekek ellátása is.

1. Halmozottan hátrányos helyzetű

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította;

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be.

Halmozottan hátrányos helyzetű még az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Óvodánkban a hátrányok csökkentésére a következő módszereket alkalmazzuk:

Aktuális fejlettséget, hozott értékeket is figyelembe vevő, optimális fejlesztés úgy, hogy az ismeretszerzés folyamatában a korrekció és a felzárkóztatás az egész óvodai életet átszöjje.

Sajátos nevelési igényű gyermekek

A Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermekek definíciója a jelenleg hatályos köznevelési törvény szerint:

„4. § [...] 25. sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulás a társakkal történő együttműködés. A kommunikáció fejlesztését segítik azok a tényezők, élmények, tapasztalatok, minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Óvodánkban heti rendszerességgel szakértői javaslat alapján történik az SNI-s gyermekek fejlesztése, a gyógypedagógus fejlesztési terve alapján.

Beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermek

Azokat a gyerekeket soroljuk ide, akik problematikusak, nehezen nevelhetők, magatartásuk nem megfelelő, eltér az adott életkorban elvárhatótól.

Óvodánkban: Az óvodapedagógusok csoporton belül, integráltan, előre elkészített fejlesztési terv alapján valósítják meg a fejlesztést. Közös meghatározott cél a gyermek önmagához mért fejlesztése. Fontos az egyéni megerősítés, csoport előtti kiemelés.

6.2.5. Munkatevékenység

A munkatevékenység pedagógiai funkciója a gyermekek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése, cselekvő tapasztalással.

A munka az óvodás gyermekeink számára játékos jellegű folyamat marad. E területen érzékelhetjük közvetlenül az erőfeszítés és az eredmény kapcsolatát, beláthatóságát, elérhetőségét számunkra. Ez a folytonos visszajelzés motiválja, ösztönzi és megerősíti a gyermekeket.

Az óvodában végezhető munkafajták, tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelentenek. A gyermekek minden munkát elvégezhetnek, amihez kedvük van, és nem veszélyeztetik testi épségüket, saját és mások elismerésére nevel.

Önkéntességüket, megismerési vágyukat, nyitottságukat, aktivitásukat, érdeklődésüket tudatosan igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósításához. A mi feladatunk, hogy a munka pozitív élmények átélésének forrása legyen, melyben szívvel- lélekkel tevékenykedhetnek a gyermekek.

Ennek során biztosítjuk a teljes önállóságot, a biztonságot nyújtó felnőtt mellett, aki konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magára mérten fejlesztő értékelést ad. A felkínált lehetőségek közül önállóan választhatnak, nem kényszerítjük a gyermekekre a feladatokat.

Kívánatos, hogy a csoport számára magától értetődő, természetes dolog legyen, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezessen. A munkavégzés nem időszakkénti, hanem folyamatos, és így építjük be az óvodai mindennapokba. A munkamegosztás során, a gyermekek megtanulnak maguk dönteni, feladataikat egymás között megosztani.

A helyi adottságokat figyelembe véve munkatevékenység lehet az udvar illetve a közeli játszótér tisztán tartása, a játékok tisztítása, rendben tartása, javítása, teremrendezés, díszítés, termések, magvak gyűjtése, élősarok gondozása, kerti munka. Fontosnak tartjuk óvodánkban a kerti munka megvalósítását, mert a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására is lehetőséget nyújt.

A munkatevékenység körébe tartoznak az önkiszolgálással kapcsolatos teendők, a naposi munka, azaz a másokért végzett tevékenység.

6.2.6. Szabadidős tevékenység, szabad játék

A szabadidő igazi tartalma a termékeny idő-felhasználási lehetőségek közötti szabad választás, amely öntevékenység és döntés is.

A szabadidős foglalkozásoknak azért kell a saját, semmivel sem helyettesíthető helyüket és szerepüket kivívni óvodánkban, mert másképpen a gyermek soha sem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel.

A mindig csak kívülről irányított gyermek felnőtt korára sem lesz képes belülről, önmaga által irányított emberré válni. Elsősorban a reggeli kötetlen játékidő és a délutáni időszak alkalmas arra, hogy a felkínált lehetőségek közül szabadon választhassanak a gyermekek.

Akkor lehetőséget nyújtunk arra is, hogy az egymás mellett lévő csoportokba is átléphessenek. Az udvar és a játszótér alkalmas a széleskörű szabadidős tevékenység biztosítására, nagyobb közösséggel való ismerkedésre.

Az óvodások napi életének ilyen formában való szervezésével változatos, minden gyermek érdeklődésére építő és a saját csoportjánál nagyobb közösség megismerésére, kialakítására biztosítunk lehetőséget. Ugyanakkor az egyéni képességek kibontakoztatására az azonos érdeklődésű gyermekek kiscsoportos foglalkoztatásához is hozzájárulunk.

7. KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE

7.1. Komplex tevékenységek lényege

- Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermekek szintjén
- A tevékenységeket probléma-centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi.
- A tevékenységek keretében tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket.

7.2. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex tevékenységek

7.2.1. Anyanyelv

Az anyanyelv legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak.

A beszéd és a gondolkodás szoros kapcsolatban állnak egymással.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében, valamennyi tevékenységi formájában jelen van, segítjük a gyermek szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegítjük a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

Az óvodai fejlesztési feladatainkat a család és a környezet megismeréséből kiindulva kapcsoljuk a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz.

A rossz kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermek gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni.

Beszélgetésre alkalmas, nyugodt légkört, különböző élethelyzeteket biztosítunk, amely beszédörömeire neveli őket. Bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket, meg lévő tapasztalataikra és ismereteikre építve legyenek képesek egymást végighallgatni.

Folyamatosan bővítjük a gyermekek szókincsét, fejlesztjük beszédszínvonalukat, változatos tevékenységeken keresztül, hogy képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit használni.

A környezetünk példamutató, tiszta és szép beszédével mintát nyújtunk, ösztönzést adunk számukra. Különösen fontosnak tartjuk, hogy óvodánkban minden óvónő és dajka ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására, mely legyen érthető, egyszerű és világos. Ne vegyük el a gyermekek kedvét állandó javítgatással és figyelmeztetéssel!

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Célunk, hogy a gyermek jusson el a szemléletes-cselekvő gondolkodástól a képszerű gondolkodáson át a fogalmi gondolkodás szintjére.
- Tisztán, érthetően, összefüggően fejezze ki gondolatait, a főmondatok mellett összetett mondatokat is / alárendelő és mellérendelő/ alkalmazzon beszédében.

7.2.2. Matematika

Az óvodai matematikai nevelésben egy-egy képesség fejlesztése többfajta tevékenység során is megvalósulhat. A felfogásunk azonban a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. Természetesen komplex formában a gyermekek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára építünk.

Az óvodánkba érkező gyermekek matematikai tapasztalatai igen szélsőségesek, melyet alapnak tekintünk, s tudatos neveléssel biztosítjuk a gyermekek egyenletes fejlődését.

Programunkban az életkori sajátosságok miatt, a matematikai tanulás több formája valósul meg:

- utánzásos
- minta-modellkövető,
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- az óvónő által irányított megfigyelésre épülő,
- gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- a gyermeki kérdésekre adott magyarázatok és az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

Az egész óvodai élet alkalmas arra, hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek, és számtalan lehetőség kínálkozik a fejlesztésre is. Feladatunk, hogy felismerjük a tevékenységek során a matematikai jelenségeket és megteremtsük a fejlesztés lehetőségeit, olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszik lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését, amelyeket azután tevékenységeikben is alkalmaznak.

Az óvodás korra jellemző gondolkodási sajátosságokkal (hiányos logikai képességek, állandóság hiánya) a matematikai nevelés folyamán is számolni kell. A jellemző fejlődésbeli egyenetlenség, a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy a matematikai nevelés terén két életkor szintet jelöljünk meg:

- **Első szint:** bevezetés a matematikába, amely általában a gyermek ötödik életévéig tart.

Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

- **Második szint:** az intenzív fejlesztés szakasza az 5-6-7. életévében.

Feladata: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.

A folyamatos cselekedtetések alkalmasak (az érzékelő, a mozgásos, a szóbeli és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget) a **matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására**. A komplex tevékenységek alkalmasak arra, hogy a korábbi benyomásokat rendszerezzük, megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, spontán tanultakat rögzítsük. A kötött, vagy kötetlen tevékenységeken minden esetben támaszkodunk a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítjuk meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Célunk hogy legalább 10-ig tudjanak számlálni, tudjanak különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet előállítani.

Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Értsék, és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban, az összehasonlítást kifejező szavakat (hosszabb, rövidebb stb.)

- Tudjanak részt venni mennyiségek összemérésében, értsék és használják a térben való tájékozódáshoz szükséges névutókat (alá, fölé, közé stb.).
- Legyenek képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.

7.3. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplextevékenységek

7.3.1. Természet-társadalom ember

E komplex tevékenység célja, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtson a világ megismeréséhez és megértéséhez a maga egészében. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A megismerésben közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk, példát mutatva, a természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettel a természet, környezet szeretetének bizonyításával. Megláttatjuk az összefüggéseket és azt, hogy milyen nagy az ember felelőssége, a természeti-társadalmi környezet megóvása szempontjából.

A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, amelyben megismer-tetjük a gyermekeket azzal a természeti környezettel, amelyben élnek, felhívjuk a figyelmüket annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok, a környékünkön fellelhető vizes élőhelyek megfigyelése megannyi ismeretet, feladatot jelent. Az óvoda udvarán és kertjében, vagy az élősarokban végzett tevékenységek, a séták, kirándulások tanulási, tapasztalatszerzési lehetőségeket kínálnak.

Felkészítjük a gyermekeket a társadalmi életre, ami közvetlen környezetünkön keresztül hat rájuk, és amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett.

Megismertetjük a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit megtanítjuk ezek szeretetét, védelmét

A tolerancia mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása neveli a gyerekeket, és arra, hogy képesek legyenek elfogadni másokat.

Az idősek, felnőttek megbecsülésére neveljük őket akkor is, amikor néhány perces műsorral kedveskedünk az Idősek karácsonyán, illetve a Falukarácsonyon.

A számukra megtapasztalható, és ez által megérthető, társadalmi folyamatok közé, gazdasági kérdések is kerülnek (időnként tényleges vásárlás a boltban).

A környezetvédelmet, környezettudatos magatartást megalapozását, vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdését már a gyermek szintjén is felvethetjük és beépíthetjük a komplex tevékenységek rendszerébe.

7.3.2. Születéstől-felnőttkorig

A természet- társadalom-ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újra játszószák életüket. Újraélik az óvodában mindazt, amit a mindennapokban, a családban, az óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. Az újrajátszással lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy a bennük lévő feszültségek feloldódjanak és elősegítse számukra a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

A komplex tevékenységek magukba foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújt a környezetünkben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. A szokások elsajátításával a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítását valósítjuk meg játékosan. Ezek gyakorlására szabadidőben a nap bármely szakában séták, kirándulások alkalmával adunk lehetőséget. Olyan feltételeket kívánunk biztosítani, amelyek lehetővé teszik minél több tapasztalat megszerzését a természetes környezetben.

Biztosítjuk az eszközöket és lehetőségeket a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez, amelyeket lehetőség szerint a szabadban és az adott környezetben végeztetünk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Különböző szerephelyzeteket teremtve rögtönözzenek játékot a családról, ismerjék a család funkcióit, családtagjaik nevét, lakcímüket.
- Szimulációs játékban jelenítsék meg, hogyan gondozzák, nevelik a felnőttek a gyerekeket, hogyan gondoskodnak róluk.
- Figyeljék meg a felnőttek munkáját, ismerjék annak hasznosságát, legyen fogalmuk a foglalkozási ágak tartalmáról.
- Nevezzék meg az emberi test részeit és ismerjék azok funkcióit.
- Biztonságosan tájékozódjanak az óvoda és a családi házuk környékén.
- Változatos helyszíneken és helyzetekben alkalmazzák a helyes gyalogos közlekedés szabályait.
- Ismerjék a napszakokat, szimulációs játékban elevenítsék fel ezek ismétlődő tevékenységeit.
- Különböző megfigyelések alapján tudjanak különbséget tenni az évszakok között.
- Csoportosítsák az összes általuk ismert állatot a szerint, hol élnek, hasonlítsák össze azok környezetét, életmódját.
- **Tevékenyen vegyenek részt óvodai környezetük formálásában, tiszteljék azt, anélkül, hogy kárt okoznának benne.**

7.4. Művészeti tevékenységek

A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. Mindez azt jelenti, hogy a művészeti nevelés mindenekelőtt az egyéniség színeinek kibontakoztatása. A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb célja. A gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás- és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő.

Óvodába lépéstől egyre több alkalmat nyújtunk arra, hogy a gyermekek gondolataikat, ötleteiket ének-zenei játékokban, bábjelenetekben, rajzban stb. kifejezésre juttassák. A tapasztalatszerzés biztosítása itt is alapvető feladatunk. Óvodába lépéstől egyre több alkalmat nyújtunk arra, hogy minél több eszközzel ismerkedjenek meg a gyerekek, minél biztonságosabban kezeljék azokat, lehetőségük adódjék önmaguk kifejezésére.

A művészeti tevékenység fogalmkörébe tartozik a mese-vers, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás, és a környezet esztétikája. Ezek a tevékenységek tehát nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan komplex lehetőségek, amelyeket játékidőben, vagy szabadidőben épp úgy kihasználhatnak, a gyerekek, mint a nap folyamán bármikor, megörökítvén az életben egyébként előforduló jelenségeket valamilyen formában.

7.4.1. Mese-vers, dramatizálás, bábozás

Az irodalmi nevelés legszorosabban az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal fonódik össze.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. A mese a legtágabb értelemben tanít és esztétikai élményt is nyújt. Ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. Oldja a szorongást, az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít, mely nélkül lehetetlen az olvasóvá válás, mely az irodalmi nevelés távlati feladata. Nem teszünk minőségi különbséget a kezdeményezés és az elalvás előtti mesélés között. Fontos, hogy minden nap meséljünk, vagy verseljünk valamilyen formában, a napirend során bármikor, az eddigi gyakorlatnak megfelelően. A mese-vers kezdeményezések anyagának összeállításakor változatosságra törekszünk, és elsősorban a népmé-

sekincsből és a népi mondókákból, valamint a magyar szerzők műveiből, írásaiból merítünk. *Népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rímusok a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit is felhasználjuk, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek mellett.*

Feladatunk, hogy lehetőséget biztosítsunk a gyerekeknek önálló szöveg- és mesemondásra, valamint azt is elősegítjük, hogy a nekik tetsző meséket igényeiknek megfelelően, gyakran ismételjük, többször és többféleképpen is feldolgozzuk.

Közismert, hogy az óvodások kedvelt tevékenysége a bábozás és a dramatizálás, mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez, *hiszen eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.* A gyerekek saját mese és vers alkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A különböző anyagok, eszközök, barkácsolási lehetőségek biztosításával is segítjük az irodalmi élmények feldolgozását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek a hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdjék felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítsenek a hallgatás megfelelő légkörének kialakításában, mely közben megszilárdulnak ehhez kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos, egyezményes jelzései.
- Tudják összekötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait.
- Kedvelt mesehőssel megtörtént dolgokat vigyék bele játékukba, jelenítsék meg művészeti tevékenységeik során.
- Ismerjék a csoportjukban található könyveket, igazodjanak el közöttük, vigyázzanak rájuk.
- Könyvtárlátogatások alkalmával szerezzenek alapvető ismereteket kölcsönzési és egyéb szolgáltatásokról.

7.4.2. Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

A művészeti nevelésen belül cél a gyermeki vágyak kibontakoztatása, az alkotókedv kialakítása, mélyítése az éneklés és a mozgás örömteli átélése közben.

Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a séta és a napi mesélés. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, körjátékozásra. A komplex tevékenységeken inkább összefoglaljuk, elmélyítjük a gyermek zenei ismereteit is, és alkalmat adunk képességeik / hallás-, ritmus-, tempóérzék-, dinamikai érzék stb./ fejlesztésére. Az élményt nyújtó közös éneklés, körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.

Kodály Zoltán útmutatásai alapján, Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei neveléssel kívánjuk fejleszteni óvodásainkat. A zenei nevelés anyagát, magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világából merítjük az alkalmakhoz, ünnepekhez rendelve, zenehallgatási anyagként a környező népek dallamvilágából is felhasználunk. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Intézményi kiemelt cél:

- Valljuk, hogy a néphagyomány bizonyos elemeinek minden óvodában helye van.
- Ünnepi kultúránk része a jeles napi hagyományok felelevenítése.

Biztosítjuk a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozását, a hagyományörzést és az ének-zenei nevelés színvonalának megtartását, emelését.

Óvodánkban ének-zenei kezdeményezéseink során, a néptánc, népi játék, népszokások ismertetése, a gyermek mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztése, ügyességének, ritmusérzékének, hallásának, tér-és formaérzékének alakítása tervszerűen történik. A szülőkkel közösen varrtunk szép népi ruhákat, melyeket szívesen viselünk azokon a rendezvényeken, amikre rendszeresen meghívunk bennünket, pl. idősök karácsonya, majális, falunapi rendezvények, családi napok, óvodai rendezvényeink.

Célunk:

A tánc eredeti funkciójának megőrzése, örömeinkből, bánatunkból fakadó természetes használata.

Feladatunk:

A magyar néptánc és népi kultúra elmélyítése a gyermekekben. Egyszerű táncokon keresztül ismerjék meg, szűkebb és tágabb környezetünk hagyományait, játékeit, a magyar nép táncait, a táncok lépésfajtaikat, jellegzetes stílusát. Az énekes játékokban az éneklés és a mozgás szoros egységben él, az óvodás gyermeknek már így kell továbbadnunk azokat, mert a személyes kapcsolat öröme adja meg a játék lényegét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek tudjanak szép szövegkiejtéssel, tiszta intonálással énekelni az egyvonalas C, és a kétvonalas C abszolút magasságok között, biztonsággal énekeljenek csoportosan és egyénileg is, tempójuk a természetes járásnak megfelelő legyen.
- A mondókákat- az egyenletes lüktetést kiemelve, a magyar beszéd ritmusa szerint mondják
- Ismerjék a dinamikai különbségeket
- Legyenek képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra, egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végezzenek.

7.4.3. Vizuális tevékenységek célja, feladata

A vizuális tevékenységek / gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás / mellett, a műalkotásokkal való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Lehetőséget teremtünk művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésére, *nemzeti szimbólumokkal, szokásokkal, hagyományokkal való ismerkedésre.*

Felhívjuk figyelmüket a természet szépségeire. Biztosítjuk, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye őket körül. megszokott és elérhető helyen hozzáférhetővé teszünk mindenféle anyagot és eszközt, amelyekkel a gyermekek fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, nem a mű, nem az eredmény.

Már az óvodába lépéstől fokozatosan megismertetjük a gyermekekkel a különböző anyagokat, az ábrázolás és a konstruálás különböző munkafogásait, technikai

alapelveit. Kialakítjuk az eszközök használatának, karbantartásának szokásait, a munkaszervezés képességét.

Balkezes ollót biztosítunk az arra szükséglet mutató gyermekeknek. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotó kedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak. Nem szükséges, sőt káros, ha uniformizáló nevelési elvekkel, sémákkal elveszük bátorságukat, eltérítjük az egyéni kifejezőmódoktól. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. *Törekednünk kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.*

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Fontos, hogy képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat.
- Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire bizton-sággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban érvényesítsék kedvenc színeiket.
- Formaábrázolásuk legyen változatos, tudják hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásaikban jelenjenek meg a részformák, próbálkozzanak a leg-egyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat
- Díszítsenek önállóan tárgyakat, legyenek képesek irányításunkkal az anyag-szerűségekre törekvés szabályait betartani.

7.5. Az egyén társadalmat tudatosító képességeit fejlesztő ismeretek, te- vékenységek

7.5.1 Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szint-jéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és ké-
pességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a
természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulá-
sának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket
sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal,

játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgásban kiemelten jó képességű, a foci iránt érdeklődő gyermekeknek heti két alkalommal külön mozgásfejlesztő lehetőséget biztosítunk a Bozsik ovi-foci keretein belül.

7.5.1. Mindennapi testnevelés, testnevelés

Programunk lényeges eleme az egészséges testi fejlesztés, ami nem képzelhető el a rendszeres, játékokban gazdag, az egyéni képességeket figyelembe vevő, kellemős aktivitást és terhelést biztosító mindennapi torna és a heti egy illetve, kétszeri foglalkozás nélkül.

A mozgásfejlesztéshez hozzátartozik, hogy biztosítsunk a nap folyamán spontán mozgási lehetőségeket az egyéni sajátosságok figyelembevételével, valamint minél hosszabb ideig történő szabad levegőn tartózkodást, a mozgásöröm változatos kiélése érdekében. Ügyelünk az aktív és passzív pihenés egyensúlyának megteremtésére, mely serkentőleg hat a gyerekek testi és szellemi fejlődésére. A te-

vékenységek levezetésénél maximális lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Eltérő nehézségű, differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot, melynek módjai a következők:

- Különbség a végrehajtás tempójából
- Eltérés a végrehajtás mennyiségében
- Különbség a segítségadás mértékében
- Adott tevékenységen egy feladat különböző szintű végrehajtása
- Lehetőség adott szeren a szabad mozgásválasztásra
- Kötetlen játék a tevékenységeken

Fontosnak tartjuk a tevékenységek szervezésénél, hogy a gyerek a lehető legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak. A mindennap végzett frissítő testnevelés középpontjába a mozgásos játékokat állítjuk és kiegészítjük gimnasztikai gyakorlatokkal, szerek használatával.

Mindenkor nagy gondot fordítunk arra, hogy a gyermekek minél több alkalommal kapjanak labdát, és hogy legyen olyan tevékenység is ahol a kezdéstől a befejezésig csak labdát használnak.

A tehetséggondozást a Bozsik-foci program keretei között valósítjuk meg, amelyhez pályázat útján csatlakoztunk.

Mindig ügyelünk arra, hogy az alkalmazásra kerülő eszközök (kézi és tornaszerek) épsége, tisztasága kifogástalan legyen, valamint, hogy könnyen hozzáférjenek, és megfelelő számban álljanak rendelkezésre.

Kihasználjuk a természet erőit (napfény víz, levegő) és ezek edző hatását. A test-edzés hatékonyabb megvalósítása érdekében hosszabb kirándulásokat, túrákat szervezünk a közeli erdőbe, zöldövezetekbe, valamint szervezünk a gyermekek állóképességét növelő versenyjátékokat, rendezvényeket.

A sporttevékenységekkel mozgáslehetőségeiket szélesítjük, a mozgáskoordinációjuk és egészségük érdekében a rendszeres aktív mozgáshoz szoktatjuk őket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek teljesítőképessége, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé válnon, téri-és időtájékozódó képességük válják pontosabbá, tartásuk be a játékszabályokat, alkalmazkodjanak az egyszerű vezényszavakhoz, a talaj- és szertorna elemeit életkoruknak megfelelő biztonsággal végezzék.

- Fejlődjön nagy-és finommozgásuk, fizikális erőnlétük/ szem-kéz, szem-láb koordináció, egyensúly, ritmusérzék /, a laterális fejlesztés és a dominancia erősítése következtében tudják használni és megnevezni a jobb- és baloldali test felületet.

8. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

8.1. Tankötelezettség

A tanköteles korú gyermek további egy nevelési évig óvodában történő részvétele kérdésében 2020. január 1-jétől az Oktatási Hivatal fog döntést hozni.

Az eljárás a szülő kérelmére indul, hiszen a szülő az, aki bármilyen indokból úgy véli, hogy gyermeke számára az iskola megkezdése még nem indokolt, nem célszerű. A kérelemben bármilyen releváns indok leírható, így a szülő leírhatja, miért, milyen okból kérelmezi a felmentést, milyen körülmény, állapot, tény teszi azt indokolttá. Az eljárásban ezen körülmények vizsgálatára kerül sor. A szülő a kérelméhez bármilyen, általa fontosnak tartott iratot, dokumentumot mellékelhet, kikérheti az óvodától a gyermek fejlődését nyomon követő nyomtatványt is, és azt is csatolhatja, ilyen módon a kérelemmel foglalkozó szakemberek közvetve az óvoda véleményét is figyelembe vehetik. A fejlődést nyomon követő nyomtatvány csatolása ugyanakkor nem kötelező, hiszen nem csak olyan körülmény, állapot, tény merülhet fel, melyeket ez az óvodai dokumentum tartalmaz.

Az Oktatási Hivatal eljárása közigazgatási hatósági eljárás. Amennyiben az Oktatási Hivatal hatósági eljárása keretében úgy ítéli meg, hogy különleges szakértelmre van szükség a megalapozott döntés meghozatalához, szakértőt vesz igénybe. A kirendelt szakértő csak az eddig is e kérdéssel is foglalkozó szakértői bizottság lehet, ahol hozzáértő szakemberek foglalnak állást a gyermekkel kapcsolatosan. A szakértői bizottság szakértői véleményét a már bevett, eddig is alkalmazott komplex pedagógiai-gyógypedagógiai – pszichológiai, szükség szerint orvosi vizsgálata alapján alakítja ki, az Oktatási Hivatal ez alapján dönt a kérdésben.

A tankötelezettség megkezdésével (a továbbiakban: iskolakezdés) kapcsolatos eljárásra az alábbi jogszabályok 2020. január 1-jétől kezdődően hatályos rendelkezései irányadók:

- Nkt. – a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- Ákr. – az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény
- Okt. Hiv. rendelet - az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Nkt. vhr. – a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló

229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet

- EMMI rendelet - a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- Ped. rendelet - a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet

I. Iskolakezdés halasztása

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus

31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

Nincs azonban szükség arra, hogy a szülő vagy a gyám kérelmezze ezt az Oktatási Hivatalnál, ha az illetékes pedagógiai szakszolgálatokon keresztül elérhető szakértői

bizottság **2020. január 15-e előtt** kiállított véleménye azt tartalmazza, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvétele javasolt. Ebben az esetben a gyermek automatikusan további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Ebben az esetben a teendő a következő: a szülőnek a szakértői bizottsági véleményt a gyermek óvodájában be kell mutatnia, amely alapján az óvoda a köznevelési információs rendszerben (a továbbiakban: KIR) rögzíti ezt a tényt.

Amennyiben ilyen szakértői bizottsági vélemény **nem** áll rendelkezésre, akkor a szülőnek javasolt az Oktatási Hivatalhoz kérelmet benyújtani.

Az Oktatási Hivatal a kérelmeket csak 2020. január 1-jét követően fogadja be, és a kérelem postára adására csak 2020. január 15-ig van lehetőség.

A kérelem vonatkozásában az alábbi szabályok irányadók:

- A szülő vagy gyám a kérelmét kizárólag az Oktatási Hivatalhoz nyújthatja be, legkorábban 2020. január 1-jétől. Az Oktatási Hivatalnak a 2020. január 1-e előtt érkezett kérelmeket nem áll módjában elbírálni.
- A kérelem benyújtására legkésőbb 2020. január 15. napjáig van lehetősége a szülőnek vagy a gyámnak. Azt a kérelmet, amelyen a postai bélyegzőn a feladás dátumaként 2020. január 15. szerepel, az Oktatási Hivatal még elbírálja, ám az azt követően postára adott kérelmeket nem fogadja be, az eljárás szerint „visszautasítja”.
- A szülő vagy gyám a kérelmet az Oktatási Hivatal által a honlapján elérhetővé tett informatikai támogató rendszer segítségével kitöltött, majd ezt követően kinyomtatott vonalkódos adatlapon, papíralapon nyújthatja be.
- A kérelmeket postai úton várjuk az alábbi címre:

**Oktatási Hivatal
Budapest
1982**

Ki nyújthat be az Oktatási Hivatalhoz kérelmet annak érdekében, hogy a gyermek tankötelezettségét egy évvel később kezdhesse meg?

A tankötelezettség megkezdésének halasztása (az iskolakezdés elhalasztása, vagyis egy évvel további óvodában maradás) ügyében kezdeményezett eljárás kérelemre indul. A kérelmet kizárólag a szülő vagy a gyám nyújthatja be. A beadványnak tartalmaznia kell a kérelmező nyilatkozatát arra nézve, hogy ő jogosult a kérelem benyújtására, mivel a szülői felügyeleti jogot egyedül

gyakorolja, vagy – közös szülői felügyelet esetén – a másik szülő kifejezett hozzájárulásával jár el.

A kérelem kötelező tartalmi elemei

Az eljárás során az Oktatási Hivatal a jogszabályi feltételek teljesülését fogja vizsgálni.

A kérelemben nevesített gyermek azonosíthatósága a kérelem elbírálásának előfeltétele, ezért kérjük, hogy az Oktatási Hivatal honlapján (www.oktatas.hu) későbbiekben elérhető **kéreleműrlapot használja.**

A kéreleműrlap kitöltéséhez az alábbi adatok megadása feltétlenül szükséges:

- a kérelmező (szülő, gyám) adatai: név, születési adatok, kapcsolattartási adatok (postai cím, e-mail cím, telefonszám)
- a gyermek személyes adatai: név, születési hely és idő, oktatási azonosító száma, amelyet az óvodától tud a szülő vagy gyám megkérdezni, a lakcím
- a gyermek óvodája adatai, mellyel jogviszonyban áll: OM azonosító száma, neve, címe
– ezeket az adatok szintén az óvodától tudja a szülő vagy gyám megkérdezni
- a gyermeknek milyen egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja és a fejlődése, iskolai életre felkészülése szempontjából miért lenne előnyös további egy évig az óvodában maradás
- a kérelmező szülő nyilatkozatát arra nézve, hogy ő jogosult a kérelem benyújtására, mivel a szülői felügyeleti jogot egyedül gyakorolja, vagy – közös szülői felügyelet esetén – a másik szülő kifejezett hozzájárulásával jár el.

Kérjük, hogy a kérelemben foglaltakat alátámasztó dokumentumot (szakorvosi vélemény, pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságának szakvéleménye, fejlődést nyomon követő nyomtatvány stb.) csatolja kérelméhez.

II. Korábbi iskolakezdés

Arra is van lehetőség – ahogy az elmúlt évek több száz esetében –, hogy a gyermek a szülő vagy gyám kérelmére hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri. Ebben az esetben is az Oktatási Hivatalhoz kell benyújtani a kérelmet, melyhez az Oktatási Hivatal honlapján december végén elérhető formanyomtatvány kitöltésével lehet kezdeményezni. A fenti rendelkezések erre az esetre is értelemszerűen irányadók.

Mind az I., mind a II. esetben meghatározott kérelmeket az Oktatási Hivatal az Ákr. vonatkozó szabályai alapján bírálja el.

Amennyiben a kérelemben foglaltak és a csatolt dokumentumok alapján minden szükséges adat rendelkezésre áll a döntés meghozatalához, az Oktatási Hivatal nyolc napon belül dönt. Amennyiben nyolc napon belül nem

hozható döntés a kérelem tárgyában – vagy azért, mert hiányos a kérelem, vagy mert további adatok beszerzése szükséges a döntés megalapozásához, vagy mert szakértői bizottság kirendelése indokolt – az Oktatási Hivatal teljes eljárásban, hatvan napon belül dönt a kérelemről.

Az Oktatási Hivatal döntése ellen bírósági jogorvoslat vehető igénybe, melynek során az illetékes bíróság negyvenöt napon belül köteles határozatot kiadni.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- 1.** A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés, a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlesztési szintet. **A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.**
- 2.** Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek, test-lelki és szociális kritériumai vannak.
 - A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
 - A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Az önkéntelen emlékezeti bevésés, felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik

annak tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit érthetően, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat-szerkezeteket alkot, tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét. Önmagáról és a környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik.

- A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet elfogadására, képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, amely a feladat megértésében, a feladattartásban és egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az egész gyermeki személyiség harmonikusabbá válik.
 4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális, szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben vázolt fejlettségi szint.
 5. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek: a sajátos nevelési igényű gyermekek, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek iskolaérettségét a Szakértői Bizottság állapítja meg.

9. A NEVELÉS TERVEZÉSE, IDŐKERETEI

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. A tervezés átgondolt, tudatos folyamat, melyben jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. Minden esetben tevékenységet tervezünk, melyet anyaggyűjtés és megfigyelés előz meg.

Mindezt egyre bővülő ötlettárunk biztosítja, amit a négy évszak és az ünnepek köré csoportosítunk. A helyi sajátosságokat is figyelembe vesszük/ falusias környezet, tanyasi életmód, állat-növényvilág, jeles napokhoz kötődő néphagyományok, mezőgazdasági munkák stb./

A konkrét tervezést egy hetes periódusokban tartjuk optimálisnak, hiszen így tudjuk felhasználni a gyermekek ötleteit és tapasztalatait. A rövid időszakot átfogó tervezés lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amelyben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni.

A nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezük a hangsúlyt. Feljegyzéseket vezetünk a gyerekek fejlődési üteméről, melyek alapot adnak a differenciált fejlesztés megtervezéséhez. Az ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónők számára, módszertani szabadságával élve maga dönti el, hogy milyen írásos anyagot használ fel a felkészüléshez. A csoport egészére tervezünk, de a differenciált egyéni fejlesztés megköveteli tőlünk az egyes gyermekekre szabott fejlesztést is, melyet az óvónő kötetlen kezdeményezés, vagy kötött tevékenységek keretén belül valósít meg. Kötött formában megvalósuló tevékenységeink: mozgásos foglalkozások a tornateremben, kiscsoportban heti egy alkalommal, középső és nagycsoportban heti kétszer. Ének-zene foglalkozások szervezésénél az óvodapedagógusok módszertani szabadságot kapnak, felváltva kötött és kötetlen formában is megszervezhetik a tevékenységeket.

9.1. A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti- és napirend az a szervezeti keret, amely biztosítja számukra a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

9.1.1. Napirend

A napirenden belül a legtöbb időt (kitüntetett szerepet) kap a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, az óvodapedagógus a gondozási folyamatban is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságát, fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. A szabad levegőn való tartózkodás, a gondozásukkal kapcsolatos teendők ugyancsak beilleszthetők a játék- tevékenység egész napos folyamatába. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára, melyen belül rugalmasan figyelembe vehetők az egyes tevékenységek időigényei és annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak, a gyermeki tevékenységek fejlődése indokoltá teszi, valamint váratlan események hatására változtatható, módosítható.

Intézményünk $\frac{1}{2}$ 7- $\frac{1}{2}$ 5 óráig üzemel, mely időtartamban óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel. A reggeli folyamatos beérkezés ($\frac{1}{2}$ 7- 7³⁰-ig.), a pihenő és a délutáni játékidő alatt (13-16-30-ig) indokolt esetben összevontan működnek a csoportok.

Napirendünk általános időkeretei:

- Játék- és szabadidős tevékenység 5 óra
- Étkezés, pihenés 3 óra
- Öltözködés, tisztálkodási tevékenység 1,5 óra
- Komplex tevékenységek naponta 5 - 35 perc

Óvodapedagógusaink csoportjuk napirendjét a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően alakítják.

Napirend javaslat

Fél-7 fél-9 óráig:

- folyamatos beérkezés
- szabadidős tevékenység, szabad játék
- játék
- kötetlen tevékenység
- egyéni képességfejlesztés
- mindennapos testnevelés
- folyamatos étkezés
- tisztálkodás

9-fél-12 óráig:

- komplex tevékenységek
- séta
- udvari játék
- szabadidős tevékenység, szabad játék
- egyéni képességfejlesztés
- tisztálkodás

fél12-16-30 óráig:

- étkezés
- tisztálkodás
- pihenés
- játék
- szabadidős tevékenység, szabad játék
- egyéni képességfejlesztés
- hazabocsátás

9.1.2. Hetirend

A napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a napi élet megszervezéséhez. Biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

Kiscsoportban, a beszkoktatás időszakában alkalmazkodóbb, különösen rugalmas, míg iskolakezdés előtt pontosabb betartását helyezzük előtérbe. Lényeges, hogy mindenre jusson elegendő idő. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás a gyermekek életének észrevétlen szabályozója. Az óvónő dönti, el milyen hetirend alapján kíván dolgozni.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósítjuk meg.

Példa a hetirend általános tartalmára és maximális időkereteire, valamint javaslat a szabadidős tevékenységekre:

Nap	Naponta 20-30 perc	Naponta 30-35 perc
Hétfő	Mindennapi mese-vers testnevelés	Séták, kirándulások
Kedd	Mindennapi mese-vers testnevelés	Matematika
Szerda	Mindennapi mese-vers testnevelés	Művészeti tevékenységek
Csütörtök	Mindennapi mese-vers testnevelés	Természet-társadalom-ember
Péntek	Mindennapi mese-vers testnevelés	Művészeti tevékenységek
Egyhetes intervallumban	Néptánc, népszokás, drámajáték, sportjáték, bábozás, barkácsolás	

10. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Az óvodai ünnepek továbbra is kulcsfontosságúak maradnak a nevelőmunkában. Jó lehetőséget teremtenek a szülőkkel való kapcsolattartásra, valamint az egyéni arculat megteremtésére és megmutatására. Ezen alkalmakon keresztül az óvoda és az ott dolgozó óvónők munkájáról hű képet alkotnak a szülők és a szélesebb nyilvánosság. Az óvodai ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és a szoros együttműködés legfontosabb színterei. Jó lehetőséget teremtenek a kevésbé aktív és nagyon elfoglalt szülőkkel való találkozásra és elbeszélgetésre.

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt eszköze a nevelésnek, mivel rengeteg tevékenységi lehetőség adódik az esztétikai élmények hatására, vagy közösségi élmények széles skálájának megmutatkozására. Az ünnepek lehetőséget adnak a hétköznapiakból való kilépésre és ez által nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek. A hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak, hiszen kultúránk megismertetésére is alkalmat adnak.

Az ünneplés lényege sokszor nem is maga az ünnepi műsor, hanem az a sok-sok előkészület, ami számtalan tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget.

A nevelőtestület a nevelési év elején közösen átgondolja és meghatározza, hogy az adott évben mikor milyen formában tartja az ünnepeket, megemlékezéseket.

10.1. Óvodánk ünnepei

- Az óvodai élet hagyományos ünnepei (Mikulás, Anyák napja, évváró, gyermeknap, a gyermekek név- és születésnapjai)
- Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek (Advent, Karácsony, Húsvét, Farsang, Márton napja)

- Nemzeti és egyéb ünnepeink (Március 15., Május 1., Nemzeti Összetartozás Napja)
- Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek (Ádventi gyertyagyújtás, Idősek napja, Falunap)
- Időszakos ünnepek, melyek adott alkalomhoz kapcsolódnak (óvoda fennállásának ünnepe, Madarak és fák napja, Föld napja, Víz világnapja)
- Az óvoda és a család közötti kapcsolat elmélyítésére szolgáló rendezvények (munkadélutánok, jótékonyági bál, piknik).

10.2. Kirándulások

Hagyománnyá váltak az év végi élményszerző kirándulások (Vadaspark, Budapest, Cirkusz, Bábszínház, repülőtér, győri állatkert, gyarmatpusztai kirándulás stb.). Az utaztatást külön busszal bonyolítjuk. A szállításhoz nyújtott szülői segítséget mindenkor szívesen fogadjuk, az elmúlt években a „Tóth Béla Emlékalapítvány”-on nyert pénzből finanszíroztuk. Folyamatosan keressük azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek segítségével hozzájárulhatunk gyermekeink kirándulásaihoz, a szülőkkel szervezett közös programokhoz. Hagyományos Gesztenyebálunk jótékony felajánlásait is hasonló célokra fordítjuk.

11. Az óvoda kapcsolatai

11.1. Óvoda-család

Programunk igen fontos célkitűzése, hogy a szülőkből és az óvodapedagógusokból olyan közösséget hozzon létre, amely partneri kapcsolatban, egymással folyamatos párbeszédben az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve fejleszti a gyermekeket.

A szülők érdeklődését fokozza, gyermeke élményeinek, örömeinek és gondjainak megértését segíti, ha ismeri az óvoda életét, az óvónőt, a többi gyereket és

azok szüleit is. Jelenlétük a csoportban a gyermek számára is fontos esemény, mert a családi és óvodai környezet összekapcsolását fejezi ki, melyre nagy szüksége van óvónőnek, szülőnek és gyermeknek egyaránt.

Célunk: a szülők ismerjék meg óvodánk helyi programját, nevelési céljait, módszereit. Ezen túlmenően törekedjenek a családi nevelés pedagógiai kultúrájának emelésére. Ennek elérése érdekében óvónő-szülő között egyéni, őszinte kapcsolat kialakításán fáradozunk, melynek fórumai:

- szülői értekezletek
- családlátogatások
- fogadó órák
- nyílt napok

A gyermek testi és szellemi fejlődését szolgálja az őszinte hangvétel, amely fontos ahhoz, hogy a szülő is bátran nyilatkozzon gyermekéről, különösen fejlődésének zökkenőiről, nehezebb területeiről, melyeket csak közösen oldhatunk meg.

A pedagógiai kapcsolatok szélesítése érdekében nyílt napokat, ünnepeket tartunk az érzelmi nevelés lehetőségeit kihasználva. A szülők szeretetére, tiszteletére nevelést fontos feladatnak tekintjük. Az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Programunkban minden szülői részvételi, együttműködési formát szívesen fogadunk, természetesen megtartva az óvodapedagógus szakmai kompetenciáját, felelősségét. Programunk tág teret biztosít a gyermek érdekeit képviselve az együttnevelés sajátos, gazdag, sokszínű formáinak megjelenítéséhez, az óvodapedagógus és a szülő együttműködéséhez.

Az óvoda és a család kapcsolatának alakulásában fontos szerepe van a Szülői Munkaközösségnek, mely nemcsak koordináló, hanem kezdeményező is a folyamatos együttműködés elősegítésében. A vezetőségbe olyan szülőt tartunk érdemesnek bevonni, aki mind a szülőkkel, mind az óvónővel képes közvetlen kapcsolatot teremteni és partnerként együttműködni.

11.2. Óvoda-iskola

Célunk, hogy az iskola előtt álló gyermekek érdeklődéssel és örömmel várják az új életformát.

A hatékony együttműködés érdekében megismerjük az általános iskola nevelési alapelveit, helyi pedagógiai programjából az 1. osztályra vonatkozó követelményeket. Megteremtjük annak feltételeit, hogy a tanítók minél teljesebb képet kapjanak az óvoda mindennapi életéről és iskolára előkészítő munkájáról.

A kölcsönös érdeklődés, tisztelet és a gyermek megismerése alapján hangoljuk össze nevelési törekvéseinket. Tájékoztatást adunk a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, az egyéni bánásmód tapasztalatairól és az esetleges várható alkalmazkodási nehézségekről. Figyelemmel kísérjük a gyermekek iskolai beilleszkedését és beépítjük nevelő munkánkba az e téren szerzett tapasztalatainkat. Újdonság, hogy az iskolába menő gyermekek fejlettségéről írásbeli tájékoztatást adunk leendő tanítójuknak, egyben megkérjük, hogy első osztály végén töltsön ki számunkra egy ún. „beválási” kérdőívet visszacsatolásként, a gyermekek fejlődésének nyomon követéséhez. A válaszokkal reményeink szerint előmozdítható, hogy minél jobban segítsük a gyermekek kiegyensúlyozott iskolakezdését.

A nevelési év végén a nagycsoportosok látogatást tesznek az iskolában, hogy barátkozzanak majdani új környezetükkel, valamint a leendő tanító néni többször is együtt tölt az óvodában néhány órát velük, ismerkedés céljából.

11.3. Óvoda-egyéb intézmények

11.3.1. Könyvtár

Szervezett gyermekrendezvények, műsorok látogatása. Megismerkednek a könyvtárhasználat szokásaival, ezen túl mese-vers foglalkozások szervezésére is lehetőség nyílik.

11.3.2. Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság

Azoknál a gyermekeknél igényeljük segítségüket, akik nem érik el az iskolára való felkészültség szintjét. Szakvéleményük szükséges a normatív állami támogatás igényléséhez. Az óvónők javaslatát, véleményét megerősíti a szakértői bizottság, tapasztalataink szerint így a szülők még hitelesebbnek tartják az óvónő véleményét.

11.3.3. Gyermek- és ifjúságvédelmi intézmények

A kapcsolattartás feladata, területe, alkalmi és módja:

A gyermekvédelem irányítását helyben a gyermekvédelmi felelős és a Családsegítő Szolgálat közreműködésével végezzük.

A jelzés a következőképpen történik:

- környezettanulmány
- csoportvezető óvónő
- gyermekvédelmi felelős
- óvodavezető
- Családsegítő Szolgálat.

Feladatunk két nagy területre bontható:

- alapellátás
- szakellátás.

Az alapellátás feladata a prevenció, melynek során megelőzni, elhárítani, enyhíteni igyekszünk a károsító hatásokon. Munkánk során erős emberi kapcsolatok kiépítésére nyílik lehetőségünk, nemcsak a veszélyt, bajt, de az örömet, fejlődést is figyelemmel tudjuk kísérni.

Minden nevelési év szeptember 30-ig a csoportvezető óvónők felméri a hátrányos helyzetű gyermekeket, náluk családlátogatást tesznek. Indokolt esetben egyszeri vagy folyamatos segítyt igénylünk az önkormányzattól, segítséget nyújtunk a családokban élő gyermekek gondozásához, neveléséhez.

Arra törekszünk, hogy minden veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermek rendszeresen járjon óvodába, személyiségük ez által is optimális körülmények között fejlődjön.

11.3.4. Egészségügyi szervek, orvos, védőnő, fogorvos

Időszakos iskolaérettségi szűrést végez az orvos és havi rendszerességgel tisztasági ellenőrzést, évente egyszer hallásvizsgálatot végez a védőnő.

11.3.5. Más óvodák

Kapcsolatot tartunk fenn más óvodákkal, kölcsönös tapasztalatcsere és szakmai elbeszélgetés keretében. Bekapcsolódunk egymás gyakorlati tevékenységeibe is (Szomori óvoda)

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

11.3.6. Óvoda és Önkormányzat

Az Önkormányzat településpolitikai törekvéseit mind oktatási, mind egészségügyi és szociális vonatkozásban kifejezésre juttatjuk az óvodai nevelési tevékenységében. A szakmai munkában koordinátori szerepet tölt be az óvodavezető, aki egyben képviselőként is jelen van intézményünk és a község életében. Az Önkormányzat munkatervének megfelelően az óvoda rendszeresen beszámol a végzett szakmai munkájáról. Az óvodavezető szerves részt vállal a község életében, mint független képviselő, 2014-óta. Ez számára is lehetőséget biztosít a közvetlenebb kapcsolat kialakításában a fenntartóval.

11.4.7. PR. kapcsolatok, tevékenységek

Tudatosan törekszünk az intézmény jó hírnevének fenntartására. A médiával, a szülőkkel, szponzorokkal való kapcsolattartást fontosnak véljük, nevelőtestületünk legalkalmasabb tagjának segítségével. A gyermekek és a dolgozók egy-

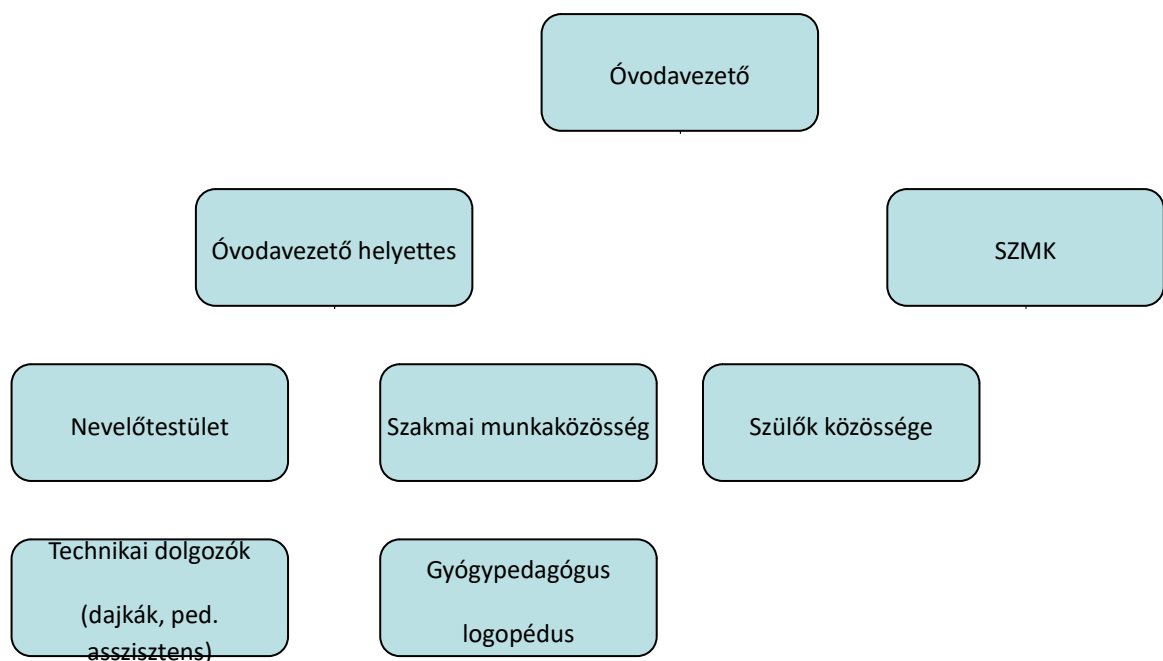
aránt az intézmény fontosabb eseményein, községi rendezvényeken, megjelennek.

Óvoda és tagóvoda

A **2008/2009. nevelési évtől**, Máriahalom óvodája, az önkormányzatok döntése alapján tagóvodaként csatlakozott Gyermely óvodájához. Célunk volt, hogy a kapcsolódó óvoda pedagógiai-szakmai munkáját segítsük és koordináljuk. Az óvodapedagógusok és technikai alkalmazottak részére is bemutató foglalkozások, szakmai továbbképzések, egyéni hospitálási lehetőségek szervezésével biztosítjuk a kezdeményezések megismerését, átadását. Mivel a két óvodában különböző pedagógiai program szerint történik a nevelés, így módunk nyílik a másik program behatóbb tanulmányozására, és a bevált módszerek, lehetőségek saját programunkba való beépítésére, kipróbálására. Szakmai munkaközösséget alakítunk ki, ahol tapasztalatot cserélünk az intézmény pedagógiai gyakorlatának értékelő, és minőségirányító mechanizmusáról. Összehasonlítjuk, milyen eredményességi mutatókkal rendelkeznek óvodáink a felzárkóztató programjainkat illetően.

2013. Júniusától, ugyan csak önkormányzati közös döntés alapján, a máriahalomi tagóvoda külön vált tőlünk, és ettől újra önálló óvodaként működnek tovább.

12. AZ ÓVODAI IRÁNYÍTÁSI-SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE, SÉMÁJA

12.1. Az intézmény felelős vezetője

A közoktatási intézmény egyszemélyi felelőse az **óvodavezető**.

Felelős az Intézmény szakszerű és törvényes működéséért, az ésszerű és takarékos gazdálkodásért, gyakorolja a munkáltatói jogokat, és dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály vagy a Közalkalmazotti Szabályzat nem utal más hatáskörbe.

A dolgozók foglalkoztatására, élet-és munkakörülményeire vonatkozó kérdések tekintetében jogkörét jogszabályban elírt egyeztetési kötelezettség megtartásával gyakorolja.

Az óvodavezető képviseli az intézményt. Jogkörét esetenként, vagy az ügyek meghatározott körében helyettesére, vagy az intézmény más alkalmazottjára átruházhatja.

A nevelési-oktatási intézmény vezetőjének feladatkörébe tartozik:

- a nevelőtestület vezetése
- a nevelő és oktató munka irányítása és ellenőrzése
- a nevelőtestület jogkörébe tartozó döntések előkészítése, végrehajtásuk szakszerű megszervezése, ellenőrzése
- a rendelkezésre álló költségvetés alapján a nevelési-oktatási intézmény működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása
- a munkavállalói érdekképviselettel, a szülői munkaközösségi tagokkal való együttműködés
- a nemzeti és óvodai ünnepek munkarendhez igazodó, méltó megrendezése.

12.2. Az Intézményvezető közvetlen munkatársai

Az óvodavezető feladatait, közvetlen munkatársai, a helyettes, és a munkaközösség-vezetők közreműködésével látja el.

Az óvodavezető közvetlen munkatársai, munkájukat munkaköri leírásuk, valamint az Intézményvezető közvetlen irányítása alatt végzik.

Munkaköri leírásukat az SZMSZ. sz. melléklete tartalmazza.

Az óvodavezető helyettes megbízását a nevelőtestületi véleményezési jogkör megtartásával az óvodavezető adja. Helyettesi megbízást az intézmény határozatlan időre alkalmazott pedagógusa kaphat, a megbízás határozott időre szól.

A helyettes feladata és hatásköre, valamint egyéni felelőssége mindazon területre kiterjed, amelyet munkaköri leírásuk tartalmaz.

A gazdasági vezető és az óvodatitkár szakirányú képesítéssel rendelkező személyek. Beszámolási kötelezettségük és felelősségük kiterjed a munkaköri leírásuk szerinti feladatokra.

12.3. Az Intézmény vezetősége

Az Intézményvezetés tagjai: az óvodavezető, a helyettese, az SZMK megválasztott képviselői.

Az Intézmény vezetősége, mint testület: konzultatív, véleményező és javaslattevő joggal rendelkezik. Tagjai ellenőrzési feladatokat is ellátnak.

Szakmai munkaközösség

A nevelési-oktatási intézményben legalább öt pedagógus hozhat létre szakmai munkaközösséget. Egy nevelési-oktatási intézményben legfeljebb tíz szakmai munkaközösség hozható létre. A szakmai munkaközösség részt vesz a nevelési-oktatási intézmény szakmai munkájának irányításában, tervezésé-

ben, szervezésében és ellenőrzésében, összegző véleménye figyelembe vehető a pedagógusok minősítési eljárásában

A szakmai munkaközösség hatásköre

A szakmai munkaközösség dönt

- működési rendjéről és munkaprogramjáról,
- szakterületén a nevelőtestület által átruházott kérdésekről,

A szakmai munkaközösség - szakterületét érintően - **véleményezi**

- a nevelési-oktatási intézményben folyó pedagógiai munka eredményességét,
- javaslatot tesz a továbbfejlesztésére.

➤ - szakterületét érintően -

a pedagógiai programot, továbbképzési programot,

- az óvodai nevelést segítő eszközök, taneszközök, segédletek kiválasztását.

A szakmai munkaközösség feladatainak ellátására a pedagógusok kezdeményezésére intézmények közötti munkaközösség is létrehozható. Az intézmények közötti munkaközösség jogkörét, működésének rendjét, vezetőjének kiválasztását az érdekeltek közötti megállapodás határozza meg.

A szakmai munkaközösség tagja és vezetője a belső értékelésben és ellenőrzésben akkor is részt vehet, ha köznevelési szakértőként nem járhat el. A szakmai munkaközösség - az SZMSZ-ben meghatározottak szerint - gondoskodik a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak nevelő-oktató munkájának szakmai segítéséről. A nevelési-oktatási intézmény SZMSZ-e a szakmai munkaközösség részére további feladatokat állapíthat meg.

Az óvodában, az azonos feladatok ellátására egy szakmai munkaközösség hozható létre. Külön szakmai munkaközösség működhet a tagintézményben.

A szakmai munkaközösséget munkaközösség-vezető irányítja, akit a munkaközösség véleményének kikérésével az intézményvezető bíz meg legfeljebb öt évre.

13. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

13.1. Programellenőrzés és értékelés

A HOP értékelése bevezetés előtt

- A program megfelel-e a törvényi előírásoknak?
- Tartalmazza-e az ONAP-ban megfogalmazott elveket, feladatokat, tevékenységi formákat?
- Tartalmaz-e olyan többletfeladatokat, amelyekhez nem biztosítottak a feltételek?
- Az adaptált program és az ebből készült HOP milyen kapcsolatban áll magával az óvoda környezettel, annak feltételeivel?

A HOP értékelése bevezetés közben

A HOP bevezetésére 1999.szeptember 1-jétől, az induló kiscsoportokban felmerülő rendszerben kerül sor.

- A gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett fejlesztő hatások, megfigyelhető-e viselkedésükben a változás, fejlődés?
- Mit adott a program a gyermekeknek, milyen eredményeket hozott a szocializáció terén, a megismerésben, a kommunikációban?
- A különböző tevékenységformák mennyire fejlesztették személyiségüket?
- A nevelőtestület munkakedvét, pedagógiai kultúráját mennyire fokozta az óvodai nevelés programja?
- Mit mutatnak a szülők visszajelzései?

Módszerek: dokumentumelemzések, feltételek vizsgálata.

A HOP értékelése bevezetés után 3-4 évenként

- Az iskolába lépő gyermekek nevelési eredményeinek összevetése, az iskolai érettséghez szükséges fejlettségi szintjükkel.
- A pedagógiai munka, folyamatos értékelése.
- Az óvodavezető feladata a program végrehajtásának átfogó ellenőrzése, értékelése, melyet szükség szerint külső szakember bevonásával végez.

13.2. Az óvodai csoportok ellenőrzési és értékelési rendszere

A fejlesztő munka hatékonyságának ellenőrzése pedagógiai diagnosztikai eszközökkel történik. (anamnézis, beszélgetés, megfigyelés, a gyermek fejlődési mutatóinak nyomon követése) A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat ellenőrzése az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig.

Az alábbi szempontok alapján tájékozódunk a családról:

- szociokulturális jellemzőiről
- nevelési légköréről
- az alkalmazott nevelési eljárásokról
- a gyermek időszakos fejlődéséről.

A megfigyelési szempontok az óvodapedagógust segítik a gyermek jellegzetes viselkedésmódjára való figyelésben, az enyhe agyi diszfunkciók, hiperaktivitás, tanulási zavar, rész funkciózavar korai kiszűrésben.

13.3. AZ ÓVODÁS GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

Programunk fő elemét alkotja a gyermek fejlődése, illetve a fejlődés jellemzőinek ismerete az óvodáskor végére.

Fontos tudnunk, hogy az óvodai nevelés folyamatában, egy-egy időszakban a gyermek személyiségét milyen fejlettségi szint jellemzi, fejlődése milyen ívű, s még milyen fejlődési utat kell megtennie, hogy óvodáskor végére elérje az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Ennek az ismeretében tervezhetjük meg az egyéni fejlesztés pedagógiaileg optimális, hatékony stratégiáját.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció („Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése” szerző: Patyi Zoltánné óvodapedagógus) a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnéziséét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, mellékként a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A pedagógiai értékelést a következő írásos dokumentumok tartalmazzák:

- a gyermek személyiségfejlődése —————> fejlődési napló
- a nevelési folyamat eredményessége —————> csoportnapló

A fejlődési napló szempontjai a teljes személyiségre, minden képesség körre, a fontosabb részképességekre irányulnak. Segít abban, hogy az óvodapedagógus megállapíthassa a gyermek erősségeit, gyengébb pontjait és regisztrálhassa a fejlődést. A fejlődési napló vezetése folyamatosan történik a gyermek óvodába lépésétől a beiskolázásig.

Az óvodai nevelőmunka értékelési - mérési rendszerének időhálója

Feladat	Dokumen- tum	Ideje	Felelős	Ellenőrzés
családlátogatás	csoportnapló	óvodába járás kezdete, szükség esetén , nyáron	csoportvezetők	óvodavezető
anamnézis	fejlődési napló	óvodába járás kezdete	csoportvezetők	óvodavezető
beszoktatás, megfigyelések	csoportnapló	óvodába járás kezdete	csoportvezetők	óvodavezető
gondok, nehézségek	csoportnapló	folyamatos	csoportvezetők	óvodavezető
egyéb lényeges megfigyelések	csoportnapló fejlődési napló	folyamatos	csoportvezetők	óvodavezető
jelentős élettörténeti események	csoportnapló	folyamatos	csoportvezetők	óvodavezető
nevelés, tanulás értékelése	csoportnapló	negyedévenként	csoportvezetők	óvodavezető
év végi értékelés	fejlődési napló	június 30.	csoportvezetők	óvodavezető
gyermek fejlődésének mérése	mérőlapok, egyéni fejlődési lap a	3 évesek: beszoktatás vé-	csoportvezetők	óvodavezető

	2017/2018- nevelési év- től	gén	Kocsis Szil- via	
	DIFER-rel	4-5 évesek: Rövid DI- FER májusban iskolába menők: október 01- január közepéig		

Gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentum tartalma:

3-4 éves korban

- Fiziológiai jellemzők, biológiai szükségletek
- Érzelmi, akarati képességek
- Motoros képességek
- Testséma, énkép
- Értelmi képességek
- Anyanyelvi képességek

4-5 éves korban

- Motoros képességek: nagymozgások, finommozgás
- Testséma
- Értelmi képességek
- Érzelmi, akarati képességek
- Szocializáció
- Anyanyelvi képességek

5-7 éves korban

- Testi érettség, motoros képességek
- Értelmi képességek
- Érzelmi, akarati képességek
- Szocializációs képességek
- Anyanyelvi képességek

A gyermek fejlődésének értékelése:

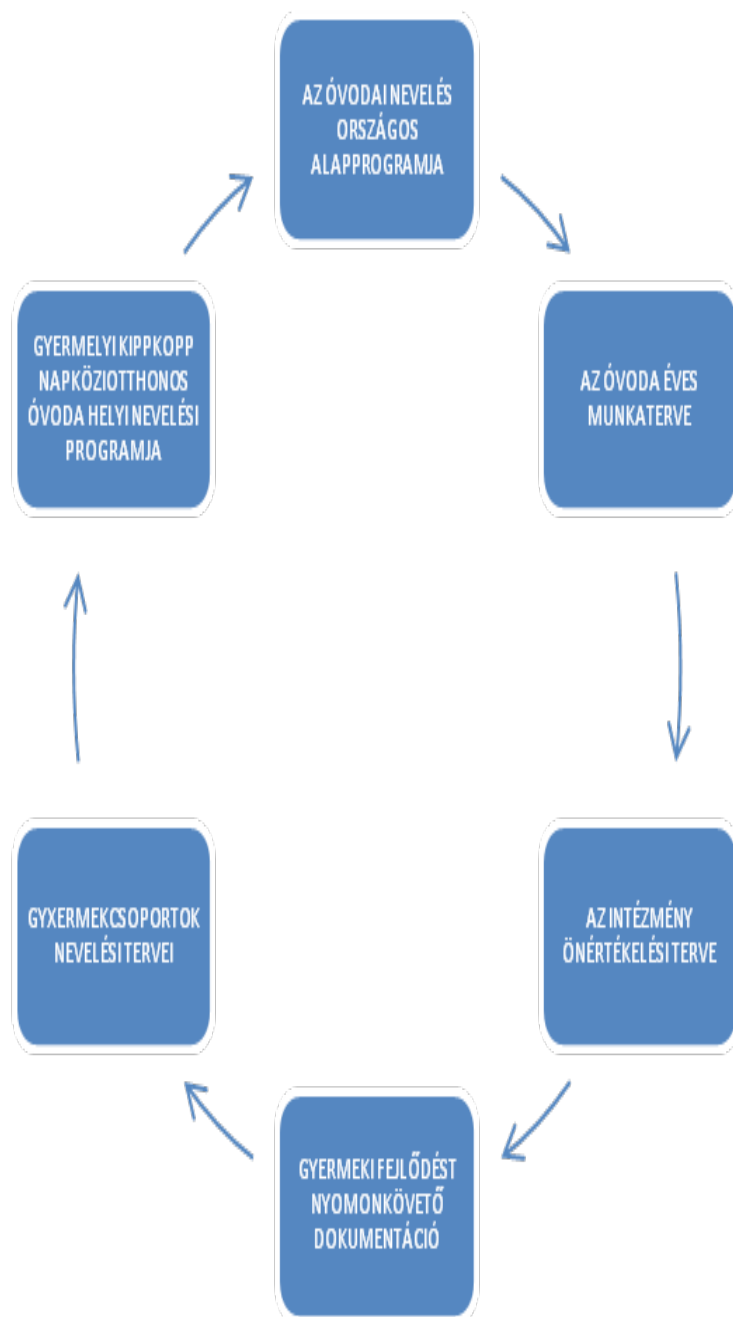
- nevelési évente kétfő alkalommal (félévkor, évvégén) történik.

Az óvodapedagógus tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről, javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladataira.

13.4. Minőségbiztosítás

Az intézményi minőségbiztosítás kiépítése, amely önértékelésre épül jól szervezett kiépített rendszerben kell, hogy működjön. Első lépés a minőségi feltételek biztosítása, továbbá az elköteleződés-attitűd megjelenése az óvodapedagógusok részéről. A rendszeres továbbképzési programokon való részvétel, fejlesztő és önfejlesztő tevékenységek kiépítése is biztosítja a minőségi munkavégésnek. Kívánatosnak tartjuk, hogy az eredményesség, nevelési folyamatok, és a tanulásszervezés, jól definiálható érzékelhető, a kölcsönös információáramlás biztosított legyen. A vezetői ellenőrzés komplexitásával egyénre szabott szempontokkal fejezze ki a hozzáadott pedagógiai értékeket.

14. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAINAK KAPCSOLATA ÉS EGYMÁSRA ÉPÜLÉSE

15. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

2013. szeptember 1 – 2018. augusztus 31.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- az intézmény működési feltételeinek változása,
- az intézmény szervezeti felépítésének változása,
- a gyermekösszetétel változása,
- a program fejezetein belüli egyes részterületek változása.

Döntés - előkészítő - érdekegyeztető fórumok közül a következők javaslatára kell összehívni a módosítással foglalkozó nevelőtestületet:

- Gyermely Község Önkormányzata
- Szülői munkaközösségek (SZMSZ, Szülői Szervezet),
- Óvodapedagógusok közösségei (nevelőtestület, munkaközösség, óvodavezetés).

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- Az óvoda vezetősége írásbeli előterjesztést készít.
- A nevelőtestület elé terjeszti módosító javaslatát és véleményezteteti.
- A nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról vagy elutasításáról.

16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:			
Véleményezte	Szülői Közösség	Dátum:	Aláírás
Elfogadta	Nevelőtestület Nevelőtestületi elfogadás határozatszám:/ 2013	Dátum	Aláírás
Jóváhagyta	Óvodavezető	Dátum	ph Aláírás
	Óvodavezetői jóváhagyás határozatszáma: /2013.		
A dokumentum jellege: Nyilvános			
Megtalálható: az intézményvezetői irodában			
Iktatószám:...../2013.			

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

- Szülői Közösség
- Gyermely Község Képviselőtestülete

17. IRODALOMJEGYZÉK

1. Az óvodai Nevelés Programja

Budapest 1989.

1. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Budapest 1996.

2. Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program

Miskolc 1996.

3. Az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról

Budapest 1993.08.03.

4. Az 1996. évi LXII. törvény a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról

Budapest 1996.07.23.

5. Nagy Jenőné: Óvodai Program Készítés, de hogyan?

Budapest 1997.

6. Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszere

Budapest 1997.

7. Dr. Kovács György: Az óvodapedagógia

Budapest 1997.